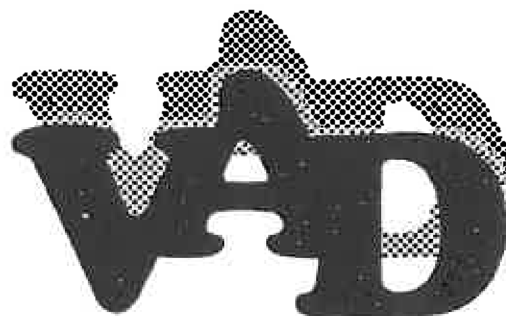
ACTIVITEITENVERSLAG 1992

Vereniging voor Alcohol- en andere Drugproblemen Papenvest,78 1000 Brussel 02/511.08.51

VERENIGING VOOR ALCOHOL- EN ANDERE DRUGPROBLEMEN

INHOUDSTAFEL

ACTIVITEITENVERSLAG 1992

Woord Vooraf p.1

A. INTERNE WERKING

1. BESTUUR EN ORGANISATIE p.3

1.1. Leden en bestuur
1.1.1. Samenstelling
1.1.2. Bijeenkomsten
1.2. Beleidsnota p.4
1.3. Personeel
1.3.1. Directiefunctie
1.3.2. Tewerkstelling

1.4. Financieel beheer p.5&6

B. ACTIVITEITEN

1. ALGEMENE VAD-WERKING p.7

1.1. Secretariaat en Documentatiedienst
1.1.1. Secretariaat
1.1.2. Documentatiecentrum
1.1.3. VAD-documenten
1.2. VAD-berichten en VAD-fax p.8
1.2.1. VAD-berichten
1.2.2. VAD-fax p.9
1.3. Europese week van de drugpreventie p.10
1.3.1. Voorbereiding
1.3.2. Persconferentie
1.3.3. Studiedag : drugs en de media p.11
1.3.4. Rondetafelconferentie rond drugs op school
1.3.5. Druginfohappening p.12
1.3.6. Regionale initiatieven p.13
1.3.7. Evaluatie

1.4. Epidemiologie en onderzoek
1.5. Samenwerking met andere instanties p.14
1.5.1. VIG
1.5.2. PROGES
1.5.3. KKAT
1.5.4. QUEST
1.5.5. CCAD/ASL
1.5.6. WVVH
1.5.7. ICC
1.6. Bibliotheek p.15

2. WERKGROEPEN

2.1. Werkgroep Epidemiologie p.16
2.1.1. Registratie
2.1.2. Jaarboek
2.1.3. Intercommunautaire Commissie
2.1.4. Herbronning van de doelstellingen
2.2. Werkgroep Illegale drugs p.17
2.3. Werkgroep Vrouwen en Middelen p.18
2.4.1. Evolutie van de werkgroep zelf
2.4.2. Huidige samenstelling
2.4.3. Werking tijdens 1992
2.4.4. Conclusies en vooruitzichten
2.4. Werkgroep studie en hulpverlening p.21
2.5. Werkgroep Alcohol en arbeid

3. PROJECTEN

3.1. Coördinatie van de preventie van alcohol- en andere drugproblemen in Vlaanderen p.22
3.1.1. Preventieteam
3.1.2. Optie Gemeenten p.24
3.1.3. Voorwaardenscheppend p.27
3.2. Werk en Middelenmisbruik p.33
3.2.1. Initiatiecontacten
3.2.2. Projecten
3.2.3. Materiaalontwikkeling p.34
3.2.4. Participatie in overlegorganen p.35
3.2.5. Internationale contacten p.36
3.2.6. Uiteenzettingen
3.2.7. Publicaties p.37
3.2.8. Deelname aan studiedagen
3.2.9. Varia

3.3. HIV-preventie bij injekterende druggebruikers p.39

3.4. Drugpreventie binnen Comités Bijzondere Jeugdzorg p.41
3.4.1. Situering project
3.4.2. Omschrijving van de opdracht
3.4.3. Aktiviteiten p.43
3.5. Illegale druggebruikers en AIDS (NFWO) p.50
3.5.1. Situering van het onderzoeksproject
3.5.2. De literatuurstudie
3.5.3. Het aktie-onderzoek p.51
3.5.4. Projectverloop
3.6. Drugbeleid op school p.54
3.6.1. Situering
3.6.2. Ontstaan van het project
3.6.3. Planning p.55

C. BIJLAGEN

1. Bijlage 1 p.56
1.1. Statuten en reglement van inwendige orde
a. Statuten
b. Reglement van inwendige orde
c. Leden
d. Algemene Vergadering
e. Raad van Beheer
f. Dagelijks bestuur
g. Verdere structuren
2. Bijlage 2
2.1. Ledenlijst p.65
3. Bijlage 3
3.1. Samenstelling Beheerraad p.73
a. Samenstelling Beheerraad
b. Samenstelling Dagelijks Bestuur
4. Bijlage 4
4.1. Beleidsnota V.A.D. p.74
a. De alcohol- en andere drugproblemen in Vlaanderen
b. De Vereniging voor Alcohol- en andere Drugproblemen
c. Structuur p.75
d. Werking
e. Middelen
f. Concretisering
4.2. Beleidsverklaring p.79
a. Inhoudelijke opties
b. Structurele opties
5. Bijlage 5
Inventarisatie BRTN-programma "Zeker Weten" d.d. 21.01.92 p.84
6. Bijlage 6
Nieuw uitgegeven materiaal p.86
7. Bijlage 7
De pers p.93

Woord vooraf

Dr. Stan ANSOMS
Voorzitter

Neen, 1992 was voor de VAD zeker geen gemakkelijk jaar. Er waren teveel onzekerheden, veranderingen en beperkingen op het gebied van stafbezetting. Hierdoor was het moeilijk de aanwezige VAD-inspiratie efficiënt te concretiseren, de organisatie verder te ontplooien, de verwachtingen van leden en buitenstaanders op elk moment adequaat te beantwoorden.

De beschikbare energie werd maximaal geïnvesteerd in de **projectwerking, nl.**

* Coördinatie van de preventie van alcohol- en andere drugproblemen in Vlaanderen;
* Werk en middelenmisbruik;
* Drugpreventie binnen de Comités Bijzondere Jeugdzorg

De verslaggeving hierover toont aan dat er enorm veel werk werd verzet, maar vooral ook dat dit gebeurde vanuit een visie en systematische benadering die kenmerkend zijn voor een steeds groeiende "professionalisering". Hiervoor wil ik onze stafleden feliciteren.

De VAD was verder ook actief rond AIDS-preventie bij injecterende druggebruikers, tendele binnen een N.F.W.O.-onderzoeksopdracht, tendele binnen het COOL-project.
Beide initiatieven zijn nog in volle ontplooiing en zijn veelbelovend. De samenwerking met externe organisaties en instanties is hierbij essentieel.

De eigenlijke verenigingsactiviteiten moesten wel beperkt blijven door gebrek aan continue ondersteuning. Niettemin werden er binnen de werkgroepen interessante initiatieven genomen en was er heel wat verrijkend overleg rond verschillende themata, o.a. epidemiologische gegevens, vrouwen en middelenmisbruik, illegale drugs, substitutietherapie enz. Dit alles gebeurde op vrijwillige basis met afgevaardigden van de aangesloten VAD-leden, maar ook met de medewerking van externe organisaties. Ik wil al diegenen die tijd en energie steken in dergelijke **forumgesprekken** bijzonder danken.
Zij geven betekenis aan de VAD als overlegplatform en bereiden het terrein voor tot latere VAD-acties.

De VAD beseft maar al te goed dat er van haar nog veel meer verwacht wordt op het enorm belangrijke probleemgebied van alcohol en andere drugs, zowel op het terrein van studie, als preventie en hulpverlening. De VAD wil wel degelijk een **permanent dynamiserende rol** spelen. De kennis en de bereidheid daartoe is zeker aanwezig, maar er is nood aan een voldoende vaste bestaffing. Zo is het bv. niet langer acceptabel dat de coördinatie-opdracht voor preventie afhankelijk is van een tijdelijk project. Daarom vragen wij dat de overheid een meer permanent karakter verleent aan deze coördinatie-opdracht. Dit wordt trouwens dringend nodig, nu er vanuit verschillende instanties

bijkomende preventie-initiatieven worden genomen. Ook de Stuurgroep formuleert dezelfde boodschap en wensen.

Ondertussen werden er voor 1993 reeds een aantal belangrijke beslissingen genomen, o.a. het feit dat de VAD eerstdaags haar intrek zal nemen binnen het gebouw van het Vlaams Instituut voor Gezondheidspromotie, wat zeker de verdere **integratie van de preventie** ten goede zal komen. Ik denk hierbij bv. aan de mogelijkheid van meer geconcerteerde acties naar scholen, bedrijven, gemeenten en media.

In het licht van deze evolutie zal de VAD zich de komende maanden moeten bezinnen over organisatorische knelpunten, opdrachten en doelstellingen (preventie, studie- en hulpverlening, representativiteit, ledenservice...), prioriteiten, m.a.w. over een **geactualiseerd strategisch plan**. De VAD zal dit doen via een breed overleg, met leden en sympatisanten. Inspiratie, betrokkenheid en inzet van velen zijn hiertoe de noodzakelijke hefbomen en meteen is dit een welgemeende oproep naar onze leden toe. De VAD is geen apart instituut maar een koepelorganisatie.

Tenslotte wil ik deze publicatie ook aangrijpen om al **onze sponsors en opdrachtgevers** hartelijk te danken, niet alleen voor hun financiële steun maar vooral voor het gestelde vertrouwen.

In de eerste plaats richt ik mij dan tot Mevrouw Leona Detiège, Gemeenschapsminister van Tewerkstelling en Sociale Aangelegenheden. De samenwerking met haar, o.m. in het kader van de Europese week voor drugpreventie, was bijzonder aangenaam en vlot.

Evenzeer wil ik dank uitspreken aan het adres van :

- de Heer Luc Van den Bossche, Gemeenschapsminister van Onderwijs
- Mevrouw Wivina De Meester, Gemeenschapsminister van Welzijn en Gezin en Gezondheidsinstellingen.
- Het staatssecretariaat voor Leefmilieu en Maatschappelijke Emancipatie
- het Nationaal Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek
- de privé-sponsors :

  - De Nationale Loterij
  - De Nationale Dienst voor Afzet van Land- en Tuinbouwprodukten
  - Kiwanis
  - De Amerikaanse Ambassade
  - De Provincie Brabant
  - Esso-Belgium
  - Privé-schenking

A. INTERNE WERKING

1. BESTUUR & ORGANISATIE

1.1. LEDEN EN BESTUUR

1.1.1. Samenstelling :

De algemene vergadering keurde een wijziging goed van een vertegenwoordigend lid, nl. mevr. Franssens Heidi, Koerselsesteenweg 19, 3580 Beringen, als vertegenwoordigster voor Katarsis vzw uit Genk, in vervanging van mevr. B. Nielandt.
Op voorstel van de beheerraad werd als nieuwe organisatie de Ontwenningsunit De Fase, Stationsstraat 22D, 2570 Duffel opgenomen, met als vertegenwoordigend lid de heer Cruyt Mark, Lissiusstraat 7, 2960 Brecht.
Twee andere aanvragen voor werkend lid werden niet aanvaard. In de loop van 1992 werden nog andere wijzigingen ingediend, die pas bij een volgende algemene vergadering kunnen afgehandeld worden. De volledige ledenlijst en de samenstelling van de beheerraad en dagelijks bestuur vindt u in bijlage.

1.1.2. Bijeenkomsten :

De algemene statutaire ledenvergadering had plaats in onze lokalen te Brussel op 15 april.
De beheerraad kwam zesmaal samen : 29/1, 11/3, 15/4, 1/7, 9/9, 2/12.
Het dagelijks bestuur vergaderde acht maal : 15/1, 18/2, 1/4, 20/5, 5/8, 7/10, 21/10 en 16/12.

Een steeds weerkerend thema was de opvolging van de uitbouw van het **Vlaams Instituut voor Gezondheidspromotie**, waarvan wij als inwonende voorziening deel zullen uitmaken.
Het V.I.G. slaagde er in 1992 niet in een gepaste huisvesting te vinden zodat wij nog weinig gebruik konden maken van de toegezegde infrastruktuur wat betreft lokalen, secretariaat en documentatiedienst. Wel kregen we een halftijdse sekretariaatsfunktie gedelegeerd en werd er toezegging gedaan om de huidige huurlasten te vergoeden. Ondertussen huurden we noodgedwongen vanaf 1 september een lokaal bij.

Andere agendapunten op de bestuursvergaderingen waren o.m. :
*aanvraag, werking en opvolging van de projecten
*werking van de werkgroepen
*organisatie van de Europese preventieweek
*opvolging begroting, inkomsten en uitgaven
*personeelszaken
*relatie tot de Therapeutische Gemeenschappen

1.2. BELEIDSNOTA

De voorbereiding van de beleidsnota 1992 trok vooral de aandacht op de strukturele en organisatorische samenwerking met het nieuw opgerichte Vlaams Instituut voor Gezondheidspromotie.
Door de nieuwe schikkingen zal ook de subsidiëring vooral op projecten afgestemd zijn, liefst van enige duur en met mogelijkheid tot continuering. Opnieuw werd naar inhoudelijke werking de klemtoon gelegd bij de illegale drugs met als aandachtsvelden de media-aanpak, de controversiële behandelingsprogramma's; de samenhang met AIDS...
Ook onze medewerking met de Europese drugpreventieweek in november paste binnen deze optie. De onderscheiden leden en ledengroepen binnen de VAD verwachten van de VAD meer daadwerkelijke belangstelling, vooral naar studie, hulpverlening en belangenverdediging. De volledige tekst van de beleidsnota 1992 vindt u in de bijlage.

1.3. PERSONEEL

1.3.1. Directiefunctie:

Eind 1991 nam de beheerraad de optie tot aanwerving van een directeur met coördinerende en administratieve verantwoordelijkheid voor de ganse VAD-werking. Het uitgewerkte profiel werd bekend gemaakt en 57 kandidaten betoonden hun belangstelling. Omdat het bestaande personeel door de kortdurende erkenning van projecten in een bedreigde tewerkstelling kwam te staan, ging de beheerraad van 11 maart akkoord met het voorstel van het dagelijks bestuur om de selektie en benoeming van een directeur op te schorten.
Tussentijds werd de secretaris gevraagd de coördinatie en werkregeling van het personeel iets dichter op te volgen.
Bij herhaling werd nadien gewezen op de noodzaak van een algemeen directeur voor de VAD, zeker naarmate er meer personeel in dienst kwam via allerhande projecten. Ook in de voorbereiding van de beleidsnota 1993 kwam dit terug als een noodzakelijke vereiste voor een goede werking.

1.3.2. Tewerkstelling :

1. Algemene VAD-werking :

Mevr. A. HAEGEMAN-DE JAEGER ging officieel op 29 februari uit dienst bij de VAD als halftijds secretaresse. Met ingang van 1 maart werd zij voltijds secretaresse in het VIG en werd halftijds gedetacheerd voor de VAD. Zij fungeerde als administratief verantwoordelijke.
Om de nood aan secretariaat op te vangen was mevr. M. VAN DE MOERE voltijds in dienst van 1 tot 31 maart en juffrouw N. BRIELS halftijds van 6 april tot 31 december.
Door de niet-benoeming van een directeur werd de aanwerving van een wetenschappelijk medewerker mogelijk. De heer J.P. WYDOODT werd halftijds aangeworven voor onbepaalde tijd met ingang van 16 maart.
Voor het verzendingswerk mochten we weer beroep doen op de vrijwillige medewerking gedurende één dag per week van de heer M. MESTRUM.

2. Projectwerking :

Mevr. M. GEIRNAERT bleef gans het jaar verantwoordelijk voor de coördinatie van het preventieproject. Door de verminderde subsidiëring stond zij alleen voor deze opdracht. Mevr. M.CL. LAMBRECHTS was gans het jaar verbonden aan het project Werk en Middelenmisbruik. Zij vroeg evenwel een halftijdse loopbaanonderbreking van 1 februari tot 31 juli. Voor die periode werd zij vervangen door mevr. C. DELOOZ.

Het project Comités Bijzondere Jeugdzorg liet een voltijdse betrekking toe. Met ingang van 16 januari kwam mevr. I. DE MAESENEIRE in dienst.
Aan het Nationaal Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek werd een onderzoeksopdracht toevertrouwd onder leiding van Prof. J. Casselman "Illegale druggebruikers en Aids". Binnen dit project werden vanaf 1 mei mevr. R. KINABLE als voltijds wetenschappelijk medewerkster en juffrouw N. BRIELS als halftijdse bediende-correspondente aangeworven. (Deze laatste in combinatie met de secretariaatsfunctie van de algemene VAD-werking!) De K.U.L. fungeert voor dit project als werkgever, maar met standplaats op de VAD. Voor het project HIV-preventie bij injekterende druggebruikers in samenwerking met het Interprovinciaal Aidscoördinaat en de Maatschappelijke Geneeskundige Research wierf de VAD de heer J.P. WYDOODT als halftijdse wetenschappelijk medewerker aan, in combinatie met zijn functie in de algemene VAD-werking. Zijn tewerkstelling liep er van 16 maart tot 31 december. Met ingang van 23 december werd mevrouw H. DE MAN voltijds aangeworven voor het project"Drugbeleid op school" dat loopt tot 30 november 1993.

3. Samenvatting:

In maanden uitgedrukt leverde de VAD een tewerkstelling van 51 maanden via het VIG en met 12 maanden via de K.U.L. In het totaal dus 68 maanden of 5,75 voltijdse equivalenten.

1.3.3. Werkafspraken:

Gezien de toegenomen tewerkstelling gaf de beheerraad aan het dagelijks bestuur de opdracht een nota uit te werken omtrent bevoegdheden bij het afsluiten van arbeidsovereenkomsten en omtrent bijzondere arbeidsvoorwaarden als verduidelijking en toevoeging aan het arbeidsreglement. De beheerraad van 9 september keurde deze nota personeelsbeleid goed.

1.4. FINANCIEEL BEHEER

Wij blijven in hoofdzaak voor onze werking rekenen op overheidssubsidiëring. Als erkende B-voorziening mogen we in het kader van de subsidiëring van de gezondheidspromotie vanwege de Vlaamse Gemeenschap een basistoelage verwachten van 2,5 miljoen. Onze erkenning loopt nog tot einde 1996.

Vanuit de begroting gezondheidspromotie van de Vlaamse Gemeenschap kregen we in 1992 voor drie projecten een voorlopige erkenning van tweemaal 6 maanden. Voor de coördinatie van het preventieproject inzake alcohol en andere drugs bedraagt dit een

maximum van 2.250.000 fr., voor het project Werk en Midelenmisbruik 1.050.000 fr. en ons aandeel in het project HIV-preventie bij injekterende druggebruikers 1.000.000 fr.

Vanuit het departement Gezin en Maatschappelijk Welzijn werd voor het project Drugpreventie binnen de Comités Bijzondere Jeugdzorg een betoelaging voorzien van 1.450.000 fr. Uit het onderzoeksproject van het NFWO kunnen we de werkingskosten recupereren tot maximum 980.000 fr. in 1993.

Voor het pas opgestarte project "Drugbeleid op school" stelde het Ministerie van Onderwijs en Ambtenarenzaken en het Ministerie van Tewerkstelling en Sociale Aangelegenheden elk 1.000.000 fr. ter beschikking. Dit bedrag is hoofdzakelijk bestemd voor 1993.

De werkgroep Vrouwen en Middelen bekwam bij het departement Leefmilieu en Maatschappelijke Emancipatie een projecttoelage van 108.750 fr., die gedeeltelijk zal overgedragen worden naar 1993; in het kader van de Europese drugpreventieweek verwachten we van de E.G. een toelage van 1.300.000 fr. en van Gemeenschapsminister L. Detiège werd extra 160.000 fr. toegezegd voor de documentatiefolder en doorverwijsgids en 450.000 fr. voor de organisatie van de studiedag van 16 november.

De Nationale Loterij steunde de "Drink Wijs!"-campagne met 50.000 fr.
De Nationale Dienst voor Afzet van Land- en Tuinbouwprodukten steunde het "Drink Wijs!"-seminarie met 50.000 fr.
Kiwanis schonk 50.000 fr. voor de samenstelling van een folder in het kader van de Europese drugpreventieweek.
De Provincie Brabant gaf ons een toelage van 10.000 fr. en er kwam eveneens een toelage van twee gemeentebesturen : Meise 5.000 fr. en Kruibeke 20.000 fr.
Als bijzondere giften vermelden we 150.000 fr. van Esso-Belgium en van een dame uit Brasschaat van 300.000 fr.
Ook de Amerikaanse Ambassade zegde een tussenkomst toe van 1.000 $ voor aankoop van boeken.

Van een echte fund raising is nog steeds niets in huis gekomen. De VAD blijft dan ook kampen met liquiditeitsproblemen omdat subsidies met voorschotten en latere afrekeningen dikwijls laattijdig gestort worden.

B. ACTIVITEITEN

1. ALGEMENE VAD-WERKING

1.1. SECRETARIAAT EN DOCUMENTATIEDIENST

1.1.1. Secretariaat

Het **secretariaat** is elke werkdag doorlopend open **van 9 tot 17 uur.**
Naast de gewone administratieve opdrachten van korrespondentie, verslagen maken en boekhouding bijwerken, staat het secretariaat ook mee in voor het beantwoorden van de schriftelijke en telefonische informatievragen. Dat dit laatste geen sinecure is blijkt uit het feit dat in 1992 niet minder dan 1.629 documentatieaanvragen behandeld werden.

1.1.2. Documentatiecentrum

Zoals infra gemeld wordt, laat **het gebrek aan een permanent verantwoordelijke** voor de bibliotheek zich meer en meer voelen. Hierdoor werd afbreuk gedaan aan de bruikbaarheid van de bibliotheek en stond de videotheek allerminst op punt.
Niettemin werden een aantal boeken aangekocht en blijft het aanbod van tijdschriften, voornamelijk buitenlandse, erg aantrekkelijk.

1.1.3. V.A.D.-documenten

Ook dit jaar ontwikkelde de V.A.D. een aantal nieuwe uitgaven, al of niet financieel mee gesteund door een aantal geïnteresseerde partners.

* **"Drugs, zet het uit je kop"**: De service-club **Kiwanis** zocht en vond in de V.A.D. een partner om deze algemene folder rond drugs uit te werken.

* **Verslagboek seminarie Malle**: De uiteenzettingen die gehouden werden op het seminarie "een alcoholbeleid in uw gemeente" dat plaatsvond op 19 mei 1992 in Malle werden in deze uitgave gebundeld.

* **XTC-folder, sticker en affiche**: Ook de V.A.D. is gevoelig voor nieuwe trends. Met de ontwikkeling van dit XTC materiaal wou de V.A.D. een antwoord bieden op een frequent terugkerende vraag.

* **"Drugbeleid op school"**: In dit basisdocument worden de krachtlijnen voor een drugbeleid op school uitgetekend.

1.2. VAD-BERICHTEN EN VAD-FAX

1.2.1. V.A.D-berichten

Na het vertrek van Rudi Peeters eind 1991 duurde het tot augustus 1992 vooraleer de V.A.D.-berichten terug opgestart werden. Vanaf september lag ons **tweemaandelijks tijdschrift** dan ook terug bij u in de bus.
Met het tijdschrift willen we u vooral op de hoogte houden van wat reilt en zeilt binnen onze organisatie, informeren over lopende projecten, nieuwe wetgevende initiatieven, onderzoeksresultaten voorstellen, een overzicht geven van de nieuw aangekochte boeken, enz.

1992, nr. 1:

* Illegale druggebruikers en aids: onderzoek betreffende de prevalentie van HIV-infectie, risicogedrag en evaluatie van een preventief projekt bij drugspuiters.

* Drugpreventieproject : Comité voor Bijzondere Jeugdzorg, Vereniging voor Alcohol- en andere Drugproblemen.

* HIV-preventie bij injecterende druggebruikers

* Project : Coördinatie van de preventie van alcohol- en andere drugproblemen in Vlaanderen.

* Project : Werk en middelenmisbruik

* Europese drugpreventieweek

1992, nr. 2:

* Oproep: voor de samenstelling van het epidemiologisch jaarboek werd er een oproep gedaan om onderzoeksresultaten door te sturen naar de VAD.

* HIV in de drughulpverlening in Vlaanderen

* VAD-uitgaven

* Preventiefilms gelauwerd

* Literatuurlijst voor VAD-berichten

1.2.2. V.A.D.-fax

VAD-fax n○ 4, 31 januari 1992 :

*Erkenning VAD en projecten

VAD-fax n○5, september 1992 :

*Collage van de VIG-vacatures

VAD-fax n○6, 9 oktober 1992 :

*Oproep vanwege VIG i.v.m. projectaanvragen

1.3 EUROPESE WEEK VAN DE DRUGPREVENTIE

Marijs Geirnaert

Voor het eerst vond in 1992 de Europese week van de drugpreventie plaats. In dat kader vonden in de derde week van november een aantal aktiviteiten plaats in een ruimere Europese context en met als gemeenschappelijk aanknopingspunt: drugs en de media.

1.3.1. Voorbereiding

Ter voorbereiding van deze week werd deelgenomen aan de werkgroep 'drugs en media' van de Pompidou-groep, die vergaderde in Straatsburg in maart 1992. Tijdens deze vergadering werd geprobeerd om de verschillende media-gebeurtenissen, die tijdens de Europese week waren gepland, te onderbouwen, gebaseerd op de ervaringen uit andere landen. Ook werd gezocht hoe op een meer permanente manier het thema 'drugs en media' kon worden benaderd.

In Lissabon vond een Europese voorbereiding van de Europese drugpreventieweek plaats op 11-12 juni 1992. Hier werd de brug geslagen tussen de Raad van Europa (Pompidou-groep) en de Europese Gemeenschap (initiatiefnemer van de Europese drugpreventie-week). In gemengde werkgroepen van preventiedeskundigen en journalisten werd van gedachten gewisseld over de verwachtingen van beide groepen. Hier werd snel duidelijk dat enerzijds preventiedeskundigen al te veel educatieve verwachtingen hebben ten overstaan van de media. Journalisten vinden anderzijds dat de drugsektor veel te voorzichtig is met uitlatingen en alleen maar in staat is saaie persconferenties te organiseren waarin resultaten van onderzoek worden gepresenteerd die zo algemeen en weinigzeggend zijn dat er weinig nieuwswaarde aan verbonden is en bijgevolg weinig aantrekkelijk is om te publiceren.
Algemene conclusie: wil men journalisten sensibiliseren om genuanceerd en constructief over drugproblemen en preventie te berichten, dan moet men speciale aandacht schenken aan de manier waarop die informatie wordt gepresenteerd. Het is tevens belangrijk voor journalisten om de direct betrokkenen zelf aan het woord te horen naast de preventiewerkers en/of hulpverleners.

1.3.2. Persconferentie

Op initiatief van de **Intercommunautaire Coördinatie Commissie voor de preventie van alkohol- en andere drugproblemen (ICC)** werd een persconferentie georganiseerd op 13 november 1992 waarin alle betrokken ministers de aktiviteiten, die in het kader van de Europese week in elke gemeenschap werden gepland, voorstelden.
Een dergelijke persconferentie is indrukwekkend, want niet minder dan 5 ministers stelden hun programma voor:
Minister Detiège, tevens voorzitter van het ICC stelde de Vlaamse initiatieven voor en kondigde tevens het gemeenschappelijk ICC initiatief aan.
Minister De Galan deed hetzelfde voor de Franse Gemeenschap en minister Lambertz

voor de Duitstalige Gemeenschap. Voor Brussel kwamen minister Chabert en een vertegenwoordiger van minister Thys aan het woord die van de gelegenheid gebruik maakten om het Brussels drugbeleid voor te stellen.

1.3.3. Studiedag : drugs en de media

De idee die binnen de VAD was gegroeid om een studiedag rond drugs en de media te organiseren werd door de Intercommunautaire Coördinatie Commissie (ICC) voor de preventie van alkohol- en andere drugproblemen dankbaar overgenomen als gemeenschappelijk initiatief van de 3 gemeenschappen. Zo werd op 16 november een studiedag georganiseerd waarin deskundigen uit hulpverlening, epidemiologie en preventie rond verschillende onderwerpen een stand van zaken brachten, becommentarieerd door journalisten. Van bij de voorbereiding waren een aantal journalisten bij de organisatie van de studiedag betrokken en dit heeft zeker bijgedragen tot een betere communicatie en samenwerking.
Naast een algemene introductie over de rol van de pers in het drugdebat waren er verschillende bijdragen over respectievelijk : epidemiologie, preventie, hulpverlening en de relatie tussen verslaving en criminaliteit.

De studiedag ging dòor in het Congrespaleis en telde zo'n 180 deelnemers.
Onder de deelnemers was het aantal journalisten zeer beperkt. De idee om een ganse dag te spenderen aan interne vorming via een studiedag, waarover slechts weinig te rapporteren valt voor de krant of het nieuwsbericht van de volgende dag, is voor de perswereld eerder ongewoon.
Pluspunten van deze studiedag waren op de eerste plaats het intercommunautaire initiatief en de verbeterde contacten met de actief meewerkende groep van journalisten. Dit legde een gunstige basis voor een betere toekomstige samenwerking.

1.3.4. Rondetafelconferentie rond drugs op school

Om het VAD-projekt 'Een drugbeleid op school' te lanceren werd gedurende de Europese drugpreventieweek gekozen voor een rondetafelconferentie waarin de verschillende betrokkenen bij drugs op school zich konden uitspreken over hun houding, hun opvattingen en hun mogelijkheden in dit verband.

In de kapel van het Markiesgebouw werd een ontmoeting georganiseerd tussen directies, leerkrachten, leerlingen, ouders, medewerkers van PMS en MST en preventiewerkers om op basis van een aantal stellingen opvattingen over de rol van de school bij druggebruik en drugproblemen te bespreken. Dit gesprek verliep in aanwezigheid van de pers en van de betrokken ministers van Volksgezondheid en Onderwijs. Het werd een geanimeerd gesprek waarbij de positieve motivatie van de aanwezige betrokkenen om gezamenlijk aan een drugbeleid op school te werken opvallend was. Belangrijk in dit gebeuren was dat ook de leerlingen gehoord werden als medebetrokkenen bij een drugbeleid op school. Ook de uitspraken van de ouders zorgden voor enige verrassingen en deden de minister van Onderwijs besluiten dat hij te maken had met een geprivilegieerde groep.

Het rondetafelgesprek tijdens de Europese drugpreventieweek was voor het VAD-preventiewerk slechts een aanleiding om drugs op school in zijn juist perspectief onder de aandacht te brengen. De discussietekst: "Een drugbeleid op school" werd op deze gelegenheid bekend gemaakt. Hierop volgden massale aanvragen voor de discussietekst. Voor ons is dit slechts een begin. In 1993 zal worden verdergewerkt aan de concrete uitwerking van ondersteuningsmateriaal voor de school om een preventief drugbeleid uit te werken.

In het kader van coördinatie en samenwerking met andere instanties werd voor de rondetafelconferentie beroep gedaan op de logistieke ondersteuning van het **Vlaams Instituut voor Gezondheidspromotie (VIG). Proges (Vereniging voor de Promotie van gezondheid op School)** stelde op dezelfde gelegenheid hun doe-pakket rond verslaving voor het secundair onderwijs voor. Het pakket "De Uitdaging" is bedoeld voor leerlingen van 16-18 jaar en kadert in de reeks van pakketten voor gezondheidsopvoeding voor het secundair onderwijs.

1.3.5. Druginfohappening

Als sluitstuk van de Europese drugpreventieweek werd door VAD een druginfohappening georganiseerd. Het was een heuse happening op het Muntplein te Brussel waarbij enkele duizenden ballonnen de lucht werden ingestuurd. Op die ballonnen stonden zeer toepasselijke teksten zoals: "Ik ben zo al high genoeg", "Ik hoef geen lijntje",.....
Aan de ballonnen was ook een antwoordkaartje bevestigd waarmee de vinder informatie over drugs kon aanvragen en mee kon doen aan een wedstrijd om een originele slogan te bedenken om een drugaanbod af te slaan.
De ballonnen werden de lucht ingestuurd door minister Detiège en dit kleurrijke spektakel kreeg vooral aandacht in de geschreven pers.
Er waaide een stevige wind op het Muntplein en de ballonnen werden over de grenzen tot in Duitsland meegevoerd. Een twintigtal antwoordkaartjes vonden de weg naar VAD terug. Dankzij onze Duitstalige collega's van Eupen konden we iedereen een verstaanbaar informatiepakketje toesturen.

De bedoeling van dit alles was de aandacht te vestigen op enkele nieuwe informatiemiddelen die in het kader van de Europese drugpreventieweek door VAD waren ontwikkeld.
Het ging enerzijds om de vernieuwde **documentatiegids** die de vroegere VAD-bestellijst vervangt. In de documentatiegids staat alle op VAD verkrijgbare informatie- en documentatiemateriaal overzichtelijk beschreven. De documentatiegids is gratis te verkrijgen op VAD.
Verder werd een **doorverwijsgids** samengesteld waarin de bij VAD-aangesloten drughulpverleningscentra hun aanbod voorstellen. Per provincie worden de verschillende hulpverleningsdiensten beschreven. De doorverwijsgids is vooral bedoeld voor hulpverleners en eerstelijnswerkers en is eveneens gratis verkrijgbaar op VAD.

Tenslotte werd in het kader van de uitwerking van het projekt 'drugpreventie binnen Comités Bijzondere Jeugdzorg' een **informatiepakket** ontwikkeld over **XTC**. Het pakket bestaat uit een informatiefolder, een affiche en een sticker. Hiermee wil men het publiek vooral sensibiliseren. Het materiaal is tegen kostprijs voor alle geïnteresseerden beschik-

baar, maar zal vooral gebruikt worden binnen het projekt met CBJ en horeca. De boodschap van het materiaal wil de niet-gebruikende jongeren ondersteunen met 'No XTC in my house'.

1.3.6. Regionale initiatieven

Naast de VAD-initiatieven werden in Vlaanderen op verschillende plaatsen activiteiten georganiseerd die binnen de Europese drugpreventieweek werden gekaderd.

Door het WCAD werd een studiedag rond drugbeleid in het jeugdwerk georganiseerd (17/11) en dezelfde dag had in St-Truiden een forumgesprek plaats over een vernieuwde kijk op de verslavingszorg, georganiseerd door de Werkgroep Verslaving.
Op 21/11 organiseerde Kiwanis een publieksactie op de Meir in Antwerpen en ging in St-Truiden een training 'motiverende gesprekstechnieken' door.
Verder was in de week de "Drink Wijs!"-tentoonstellling te zien in St-Truiden en een tentoonstelling over drugs samengesteld door Kiwanis in Antwerpen.

In het kader van de acties van Kiwanis verleende VAD haar medewerking aan de realisatie van een informatiebrochure over drugs "Drugs, zet het uit je kop!"

1.3.7. Evaluatie

Het centrale thema van de Europese drugpreventieweek was drugs en de media. De persbelangstelling voor de ganse week was meer dan bevredigend. We verzamelden op VAD alle krantenartikels van die week en stelden hiermee een overzichtsdokument samen. Daarnaast was er ook relatief wat aandacht voor het thema op radio en televisie.

Een Europese drugpreventieweek en de media-aandacht die hieraan werd besteed is uiteraard slechts een begin. Spectaculaire berichtgeving over drugs zal journalisten blijven aantrekken en drugpreventiewerkers zullen blijven dromen van een constructieve mediaparticipatie in een globale preventieve aanpak.
De week heeft echter wel de creativiteit van de drugpreventie gestimuleerd om journalisten tegemoet te komen. De communicatie tussen beide partners is er in elk geval, dankzij de Europese drugpreventieweek, beter op geworden.

1.4. EPIDEMIOLOGIE EN ONDERZOEK

Behalve de Werkgroep Epidemiologie die een vrij sluimerend bestaan kende in 1992 verricht de V.A.D. ook, zij het op zeer kleine schaal, een **enquêtering bij alle hulpverleningsorganisaties** die instaan voor de opvang **van problematische druggebruikers.**

Sinds 1988 wordt halfjaarlijks vanuit de V.A.D. een **peiling** gehouden bij een **87-tal instellingen** gaande van **PAAZ, PZ** over **TG** en **CC** tot **ambulante opvang.** Aan hen wordt gevraagd of zij in de loop van de (halfjaarlijkse) referentieperiode (injecterende) druggebruikers hebben opgenomen en onderworpen hebben aan een HIV-test. Indien

nieuwe gevallen van seropositiviteit worden vastgesteld, worden een aantal gegevens geregistreerd en doorgestuurd naar de V.A.D. De registratie is uiteraard anoniem.

Met deze peiling wordt nagegaan in welke mate de hulpverlening geconfronteerd wordt met nieuwe gevallen van seropositiviteit bij deze specifieke groep.

De achterstand die de verwerking met het vertrek van Rudi Peeters had opgelopen, werd in de loop van 1992 terug weggewerkt.
Meteen konden de deelnemende organisaties ook op de hoogte gebracht worden van de resultaten van deze bevraging.

1.5. SAMENWERKING MET ANDERE INSTANTIES

1.5.1. Vlaams Instituut voor gezondheidspromotie (VIG):

- Deelname aan de werkgroepen: vorming, strategieën en inwonende voorzieningen.
- Samenwerking met het VIG in het kader van de Europese Week (organisatie van de rondetafelconferentie rond scholen en drugs (zie elders).
- Samenwerking voor de realisatie van een brochure over de "Drink wijs!"- tentoonstelling.
- Regelmatig overleg m.b.t. de formulering van het projekt: coördinatie van het preventiewerk.

1.5.2. Proges:

- Regelmatig overleg.
- Deelname aan de Stuurgroep GVO in het onderwijs.

1.5.3. KKAT:

- Deelname aan de werkgroep Jongeren.

1.5.4. QUEST:

- Deelname aan de adaptatiecommissie van Leefsleutels voor Jongeren.

1.5.5. CCAD/ASL:

- Regelmatig overleg en informatie-uitwisseling.

1.5.6. WVVH:

- Overleg rondom mogelijke samenwerking op gemeentelijk niveau en samenwerking in het kader van de voorbereiding van de studiedag van Kom op tegen Kanker (1993).

1.5.7. Intercommunautaire Coördinatie Commissie voor alkohol- en andere drugpreventie (ICC) en ad hoc commissie epidemiologie:

- Deelname aan de vergaderingen van het ICC en aan de specifieke voorbereidingsvergaderingen van de Europese Drugpreventieweek.
- Voorzitterschap en deelname aan de vergaderingen van de ad hoc epidemiologie (zie elders).

1.6. BIBLIOTHEEK

De relatie tussen het personeel en de VAD-bibliotheek wordt gekenmerkt door een zekere dualiteit. Enerzijds wordt de bib aan de borst gedrukt omwille van haar schat aan informatie zeker wat betreft actuele en gespecialiseerde tijdschriften op het terrein van alcohol en andere drugs. Anderzijds is zij ook een verwaarloosd kind dat dringend meer aandacht moet krijgen willen wij dat haar ware aard tot uiting kan komen.

Materieel werd de bibliotheek iets verbeterd door de aankoop van een aantal bredere rekken waardoor de boeken beter kunnen worden uitgestald. Door de tijdelijke komst van een vrijwilliger konden we in het afgelopen jaar tevens een topje van de bibliotheekberg automatiseren. Jammer genoeg was dit initiatief slechts een kort leven beschoren.

Nu het VIG (Vlaams Instituut voor Gezondheidspromotie) definitief vertrokken lijkt te zijn en zij als informatie- en documentatiecentrum een belangrijke opdracht heeft, wordt dan ook reikhalzend uitgekeken of en hoe de beloftes zullen worden nagekomen.

2. WERKGROEPEN

2.1. WERKGROEP EPIDEMIOLOGIE

Joris Casselman
Verantwoordelijke

R. Peeters werd opgevolgd door J.P. Wydoodt

2.1.1. Registratie

Een onderzoeksvoorstel betreffende de registratie van contacten met gespecialiseerde hulpverlenende voorzieningen werd als een N.F.W.O.-project ingediend, maar werd spijtig genoeg niet goedgekeurd.

2.1.2. Jaarboek

Vanaf eind 1992 werd gestart met het verzamelen van de in 1992 beschikbaar gekomen epidemiologische gegevens.

2.1.3. Intercommunautaire Commissie

Veel energie werd in 1992 besteed aan de ad hoc Commissie Epidemiologie van de Intercommunautaire Coördinatiecommissie.
Het voorzitterschap werd van juni 1992 voor één jaar aan de V.A.D. overgedragen en waargenomen door M. Geirnaert. De V.A.D.-delegatie bestaat verder uit J. CASSELMAN, R. KEYMEULEN, B. DE RUYVER en J.P.-WYDOODT.
Er werd vooral gewerkt aan een vragenlijst betreffende het gebruik van alcohol en andere drugs. Het is een vragenlijst met drie opties, al naargelang het aantal vragen dat men wil aanwenden bij een enquête.
Voor begin 1993 wordt het samenstellen van een eerste tweejaarlijkse aanvulling van het Intercommunautair Rapport van 1991 gepland.

2.1.4. Herbronning van de doelstellingen

Naar aanleiding van het starten van specifieke onderzoeksactiviteiten en de reorganisatie van de V.A.D. werd een bespreking gewijd aan de herbronning van de doelstellingen van de werkgroep. Het realiseren van het Jaarboek, de HIV-registratie en de ondersteuning van de Intercommunautaire Commissie werden weerhouden als de meest voor de hand liggende doelstellingen.
Het bevorderen van een eenvormige registratie en bevolkingsonderzoek worden uiteraard als belangrijk geacht, maar vergen het voorhanden zijn van bijkomende middelen.
Het feit dat binnen de V.A.D. onderzoeksopdrachten in uitvoering zijn, doet de nood aan een onderzoeksforum ontstaan. De coördinatie van studiewerk moet echter zijn beslag krijgen binnen de op til zijnde reorganisatie van de V.A.D. als geheel.

2.2. WERKGROEP ILLEGALE DRUGS

Paul van Deun
Verantwoordelijke

De werkgroep illegale drugs heeft in 1992 acht bijeenkomsten gekend waarop tekens 10 tot 12 aanwezigen waren op enkele verontschuldigden na.

Het zwaartepunt lag dit jaar op onze cyclus "Bedrijfsbezoeken". Zo bezochten we achtereenvolgens :

- de opname- en behandelafdeling van Sancta Maria, Brussel
- de Kiem in Oosterzele
- de Sleutel in Merelbeke
- crisiscentrum De Ark
- de therapeutische gemeenschap en het dagcentrum in Antwerpen
- de drugvrije detentie-afdeling in de gevangenis van Dendermonde

Op deze wijze kregen we een uitgebreid overzicht van de behandelings- en detentiemogelijkheden voor drugsverslaafden in ons landsgedeelte. De discussies onder collega's, gasten en gastheren, waren tegelijkertijd informatief en verhelderend.

Tijdens de planningsvergadering werden deze bezoeken geëvalueerd en werd besloten tot het verzamelen van alle informatie in een brochure over behandelingsmogelijkheden.

De leden van de werkgroep werden op de hoogte gehouden van enkele lopende onderzoeken: het EEG-onderzoek dat in de Free-Clinic loopt, HIV-enquête door VAD en het NFWO-onderzoek naar preventiemogelijkheden van aidsverspreiding onder druggebruikers.

Naar aanleiding van enkele markante uitspraken van minister van justitie Wathelet werden onze visies en ervaringen in de samenwerking met justitie samengebracht in een "standpuntenbepaling" justitie versus hulpverlening.
Samengevat luidt dit als volgt:

- Er zijn maatregelen nodig stroomopwaarts van de detentie, zodat er minder gebruikers in de gevangenis belanden.
- De mogelijkheden om straffen te vervangen door begeleiding, zoals probatie, vrijheid onder voorwaarde en voorwaardelijke invrijheidsstelling, dienen beter benut. De opgelegde voorwaarden dienen consequenter opgevolgd.
- De hulpverlening mag niet gezien worden als verlengstuk van justitie, als bestraffing en verwijdering uit de maatschappij.

2.3. WERKGROEP VROUWEN EN MIDDELEN

Marie-Rose Pattyn
Verantwoordelijke

1. Korte schets van de evolutie van de Werkgroep zelf
2. Huidige samenstelling
3. Werking tijdens 1992

2.4.1. Evolutie van de werkgroep zelf

Begin '92 deed zich een splitsing voor in de werkgroep tussen enerzijds mensen, uitsluitend hulpverleners, die opteerden voor een seminarie- en intervisiegroep exclusief op de praktijk gericht en anderzijds mensen die verder naar preventie toe wilden werken.

De tweede groep mensen trok nieuwe mensen aan, om samen gestalte te geven aan het project waarvoor subsidies werden verkregen vanwege het Ministerie van Volksgezondheid en Leefmilieu, Dienst Maatschappelijke Emancipatie (Miet Smet).
Deze toelage van 108.750 BF. werd toegekend op 07/02/92.

De nieuwe leden van de Werkgroep spraken zich uit voor een - weliswaar nog steeds vrijwillig en onbezoldigd - engagement binnen de grenzen van dit gesubsidieerd project. Daarom gaven ze er de voorkeur aan zich als een **PROJECTGROEP** te profileren met een duidelijke afbakening van werkterrein en met begrenzing in tijd t.t.z. zolang als dit project loopt.

2.4.2. Huidige samenstelling

Eind '92 ziet de samenstelling van de projectgroep er als volgt uit:

- Marijke Molemans ("Vrouw en Maatschappij" CVP)
- Roos Deventer (Preventiewerker regio Oostende)
- Ilse De Maeseneire (Stafmedewerker VAD)
- Kris Soenen (project Farmaca, Werkgroep Gezondheidsvoorlichting, Gent)
- Agnes De Decker (preventiewerker regio St.-Niklaas)
- Marie-Rose Pattyn (Verantwoordelijke werkgroep)

2.4.3. Werking tijdens 1992

In de loop van '92 werden er 10 gewone werkvergaderingen gehouden, 1 werkvergadering van een ganse dag en 1 werkbezoek.

1. Het tema **Vrouwen en illegale drugs** werd inhoudelijk uitgediept.

2. Nadat bekend werd dat ons een toelage werd toegekend, werden nieuwe leden aangezocht om aan het project mee te werken. Zowel de splitsing als het (voorlopig) afscheid van de "oude" leden nam enige tijd en overleg in beslag. Dit gold eveneens voor het **opstarten van de nieuwe "projectgroep"** met de "nieuwe" leden. Het oorspronkelijk opzet werd in onderling overleg enigszins gewijzigd.

Daar blijkt dat een aantal reeds bestaande preventiepakketten van de VAD in het verleden op implementatieproblemen stootten, wilde men eerst enig voorbereidend werk doen.

3. Er werd opnieuw contact opgenomen met **Vrouwenorganisaties.**
Hieruit bleek dat ondertussen de nood aan een "preventiepakket" op zich niet zo aktueel is en dat men eigenlijk altijd weer **sprekers** vraagt die het onderwerp aan de man of in dit geval aan de vrouw brengen. Zij wezen vooral op het feit dat de preventiestrategieën naar vrouwenproblematiek degelijk onderbouwd moeten zijn. Hieruit trokken wij de conclusie dat we eerst nog moeten **sensibiliseren** en dat wij **goede argumenten** nodig hebben om de aard en de omvang van de problematiek te bewijzen.

4. Ondertussen gingen in de projectgroep zelf meer en meer stemmen op om onze aandacht meer speciaal te richten op de **medicatieproblematiek.** Wij besloten om hiertoe contact op te nemen met Project Farmaka te Gent. Kris Soenen treedt toe tot onze groep.

5. Wij startten met het **verzamelen van materiaal** voor ons dossier :

a. Eén 100-tal adressen werden aangeschreven in binnen- en buitenland (Frankrijk, Nederland, Duitsland en Engeland). Dit leverde ons een grote hoeveelheid aan materiaal, zowel cijfergegevens als concreet preventiemateriaal. Dit bezorgde ons ook enkele interessante contacten.

b. Het materiaal werd geordend en we legden een **documentatiepoule** aan.

c. Een eerste contact werd gelegd met **I.R.E.M.A (Institut de Recherche et d'Enseignement des Maladies alcoolique et autres Addictions, Paris)** met bezoek vanwege Mevr. Josiane Hugues, directrice van deze Franse zustervereniging. Er werden wederzijdse uitwisselingsvoorstellen geformuleerd.

d. Op 10/11/92 maakten we een werkbezoek aan de dienst Nefrologie (De Broe), UIA, UZA, waar Mevr. E. Elseviers ons een omstandig overzicht gaf van hun multidisciplinair opgezette onderzoekingen sinds 1983 i.v.m. analgeticanefropathie.

e. Met Mevr. K. Soenen kunnen we rekenen op zeer directe samenwerking met FARMAKA en uit eerste hand de resultaten van hun onderzoekingen i.v.m. gebruik van psychofarmaka ontvangen en bespreken.

f. Er werden tenslotte contacten gelegd met **B. DE RUYVER**, R.U.G. en **Lea MAES (Helena studie).** Het betreft hier in beide gevallen schoolonderzoeken.

6. Een 90-tal hulpverleningsorganisaties werden aangeschreven met een korte vragenlijst waarin wordt gepeild naar de **stand van zaken i.v.m. Vrouwenhulpverlening** binnen hun eigen organisatie. We ontvingen 54 antwoorden. Dit stelde ons in de mogelijkheid een analyse te maken van de hulpverlening voor de medicatie- en alcoholafhankelijke vrouwen in Vlaanderen.

7. Er werd èèn **rapport** voorbereid en uitgewerkt voor het **Ministerie** met beschrijving van het geleverde werk en verantwoording van de gekozen opties. Dit rapport werd samen met een uitgebreide lijst van literatuur en documentatie omtrent het thema persoonlijk overhandigd en beargumenteerd door M. Molemans.

8. Een nieuwe ontwikkeling doet zich voor in de Projectgroep: nl. een uitsplitsing van onze aandacht in enerzijds de medicatieproblematiek bij **volwassen en oudere vrouwen** en anderzijds de **medicatieproblematiek bij meisjes.**
Het lijkt erop dat beiden een verschillende aanpak vereisen.

2.4.4. Conclusies en vooruitzichten

Momenteel is er een begrenzing, enerzijds qua thema nl. **medicatie** en anderzijds qua **doelgroepen** nl. jongere meisjes en oudere vrouwen.

Hieruit zullen 2 bundels voortkomen met duidelijk **probleemformuleringen.** Dit zal ons leiden naar een omschrijving van **doelstellingen** van ons actieplan.

Het uitwerken van ons actieplan omvat het bepalen van de middelen en het overleg met de verschillende doelgroepen (vrouwenorganisaties, onderwijs, gezondheids- en welzijnswerkers en politieke groeperingen) om zo een implementatieplan op te maken.

De problematiek zal ook geregeld onder de aandacht van de politici gebracht worden.

2.4. WERKGROEP STUDIE EN HULPVERLENING

Luc Taccoen
Verantwoordelijke

Na de publicatie van onze brochure **"Psychotherapie en alcoholisme"** zijn we in '92 bezig geweest met onze follow-up enquête.
De enquête zelf is volledig uitgevoerd en de resultaten werden verwerkt en zijn beschikbaar.
Als doelstelling nemen wij ons voor het enquête-formulier te vervolmaken en een nieuwe enquête uit te voeren.
Het enquête-formulier moet niet alleen inhoudelijk aangepast worden, maar moet vooral aangepast worden aan bepaalde "computerisering". We hopen daarmee door te gaan in 1993.

2.5. WERKGROEP ALCOHOL EN ARBEID

zie project : "Werk- en Middelenmisbruik" (3.2.)

3. PROJECTEN

3.1. COORDINATIE VAN DE PREVENTIE VAN ALCOHOL- EN ANDERE DRUGPROBLEMEN IN VLAANDEREN

Marijs Geirnaert
Coördinator

De coördinatie van het preventiewerk werd in 1992 met 2 tijdelijke overeenkomsten van telkens 6 maanden gerealiseerd met 1 coördinator in plaats van 2. Dit alles gold als overgangsmaatregel vooraleer het Besluit van de Vlaamse Executieve van juli 1991 werd geconcretiseerd, o.a. in de operationalisering van het Vlaams Instituut voor Gezondheidspromotie (VIG)

3.1.1. Preventieteam

1. Opmaken van een prioriteitennota 1992-'94

Met het team van preventiewerkers werd een prioriteitennota voor 1992 opgesteld waarin de gemeenschappelijke werkpunten van de preventiewerkers werden vastgelegd.
Deze prioriteiten waren gebaseerd op:
* ontwikkelde visie op preventie
* regionale noden en behoeften
* epidemiologische gegevens (cfr. Jaarboek 1991)

Als voornaamste werkpunten werden weerhouden:
1. onderwijs
2. gemeentelijk alcoholbeleid - drink wijs
3. politie
4. eerstelijn
5. illegale drugs

De prioriteiten zijn in een nota vastgelegd.

2. Coördinatie-vergaderingen (27/1/92, 20/3/92, 5/5/92, 23/6/92, 9/9/92, 20/10/92, 26/11/92)

Er vonden 7 algemene preventieteamvergaderingen plaats op VAD (ganse dag). Op deze vergaderingen kwamen aan bod:
* informatie-uitwisseling (studiedagen, interessante initiatieven in de regio,...)
* planning activiteiten (interne vorming)
* uitwisselen activiteiten in de regio (via halfjaarlijkse verslaggeving)
* ontwikkeling en planning volgens prioriteitennota

3. Thematische werkgroepen

Om inhoudelijk thema's voor te bereiden of uit te werken werden subgroepen van geïnteresseerde preventiewerkers samengesteld.

Een subgroep **"alkoholbeleid in de gemeente"** was gedurende het eerste halfjaar van 1992 aktief rond de inhoudelijke voorbereiding en de follow-up van een seminarie (zie verder punt 'gemeenten')

Een ander groepje werkte verder aan de concretisering van een **alcoholbeleidstekst** in ditzelfde kader.

Een subgroep **"scholen en drugs"** werkte aan de voorbereiding van een basisdocument 'drugbeleid op school (zie verder punt 5)

4. Inhoudelijke vorming

Organisatie van interne vorming binnen het preventieteam rond **illegaal druggebruik:** eigen visies en de relatie tot het preventiewerk (2 vergaderingen).

5. Projekt drugbeleid op school

Vanuit de vele vragen naar ondersteuning en hulp bij het begeleiden en ondersteunen van een school bij druggebruik/problemen werd gewerkt aan een langetermijnsproject rond deze problematiek.

1. Uittesten van een beperkt model voor drugpreventie op school: invulling van 2 pedagogische studiedagen (Eeklo, Aarschot) waarbij een eerste aanzet om een drugbeleid op school bespreekbaar te maken werd uitgetest. Een samenwerkingsproject tussen verschillende preventiewerkers.

2. Een subgroep van preventiewerkers en enkele andere veldwerkers werkten intensief aan de voorbereiding van een diskussietekst rond een 'drugbeleid op school'. Dit werkdocument werd voorgesteld op een rondetafelconferentie in het kader van de Europese drugpreventieweek (zie elders).

3. Uitwerken van een projectvoorstel en zoeken van financiële middelen voor de realisatie van dit project. Contacten met het kabinet van Onderwijs en Volksgezondheid. Diverse verkennende gesprekken met de onderwijsbetrokkenen.

4. Eind december kreeg het project 'drugbeleid op school' een nieuwe input met de start van een full-time medewerker op het project voor de duur van een jaar. Het is de bedoeling om een reeks van ondersteunende begeleidingsmodellen voor het onderwijs uit te werken, waardoor de scholen zelfstandig en preventief een drugbeleid kunnen uitbouwen.

6. Illegale drugs

* Binnen het Projekt 'drugpreventie binnen Comités Bijzondere Jeugdzorg' is een van de voorgestelde projekten: Druggebruik in Vlaamse dancings.
Een werkmodel wordt geoperationaliseerd om regionaal acties te voeren en een preventiebeleid in samenwerking met de horeca (uitbaters en personeel van dancings) uit te werken.

7. Criminaliteit

Inzake de relatie drugs/alcohol en criminaliteit (zie prioriteitennota) wordt voorbereidend werk verricht.
In dit kader werd deelgenomen aan de vergaderingen van de subcommissie van de Hoge Raad ter Voorkoming van kriminaliteit (Binnenlandse zaken) en aan de studiedag die door Binnenlandse Zaken tijdens de Europese Drugpreventieweek werd georganiseerd.

8. Coördinatie van het project 'drugpreventie binnen Comités Bijzondere Jeugdzorg'.

Begeleiding en coördinatie van het project 'drugpreventie binnen Comités Bijzondere Jeugdzorg'
Planning van een 4-tal projecten (1992-1994)
Opvolging van de projecten
Deelname aan de Stuurgroep van het project

3.1.2. Optie Gemeenten

Binnen de optie 'alcoholbeleid in gemeenten' werd dit jaar een vervolg gerealiseerd op het eerste colloquium van 1990 dat toen in Aalst in dit kader werd georganiseerd. Het seminarie van 1992 wou verder sensibiliserend werken voor gemeenten die rond dit thema willen werken en enkele voorbeeldgemeenten aan bod laten komen die sinds 1990 iets in dit kader hebben gerealiseerd.

1. Voorbereiding

De voorbereiding van het seminarie rond alcoholbeleid in de gemeente werd opgenomen door een subgroepje van preventiewerkers (4 vergaderingen).
Deze voorbereiding bestond uit:
* practische organisatie
* zoeken van financiële en logistieke steun (NDALTP, Stichting Welzijnszorg Provincie Antwerpen, provinciebesturen West-Vlaanderen en Brabant)
* inhoudelijke voorbereiding: vastleggen thema's, zoeken sprekers, uitwerken methodieken,...
* contacteren cabaret

2. Het seminarie

Het seminarie: een alcoholbeleid in de gemeente vond plaats te Malle op 19 mei 1992.
Op het seminarie waren een zestigtal aanwezigen.
Het programma voorzag in:

Verwelkoming namens de Stichting Welzijnszorg Provincie Antwerpen

Inleiding
Agnes De Decker, preventiewerker Sint-Niklaas

Workshops

1. **Alcoholbeleid: werk in eigen huis?**
   De gemeente als werkgever
   Roos De Venter, preventiewerker Oostende
   Mia De Bock, preventiewerker Brussel, Halle-Vilvoorde
   Ter illustratie: een vertegenwoordiger van de stad Kortrijk

2. **Alleen door blazen minder glazen?**
   Beleidsmogelijkheden van de politie
   Michèle Staelens, preventiewerker Leuven
   Marc Tack, preventiewerker Gent
   Ter illustratie: Jacky Van de Kauter, hoofdinspecteur politie, stad Gent/Ledeberg
   Carlos De Troch, commissaris politie, stad Aalst

3. **Waar staat uw bar?**
   Alcoholbeleid in socio-cultureel- en jongerenwerk
   Hilde Vanhuele, preventiewerker Oostende
   Ter illustratie: Stefaan Decrock, verantwoordelijke JOC, stad Ieper

4. **Eerst geschonken, pas dan gedronken?**
   Gastheerschap en schenkgedrag in de gemeentelijke horeca
   Luc Wouters, preventiewerker Roeselare
   Ter illustratie: Chris Loosvelt, schepen Sociale Zaken, gemeente Wevelgem

Motivatie en samenwerking: sleutels tot een gemeentelijk alkoholbeleid
Marijs Geirnaert, coördinator VAD-Preventiewerk

Cabaret: Op maat

Receptie

3. Follow-up

Als nazorg van het seminarie werd een verslagboek samengesteld dat begin 1993 aan de deelnemers van het seminarie en andere geïnteresseerden zal worden toegezonden.
Verder werkte het subgroepje van preventiewerkers een aantal werkpunten uit waaraan in 1992 en in 1993 verder zal worden gewerkt.
Het centrale thema vormt de "Drink Wijs!"-tentoonstelling die het ankerpunt moet vormen voor verdere bekendmaking van de drink wijs initiatieven.

Met dit doel werden in een tweetal gespecialiseerde tijdschriften (Terzake en De Gemeente) een kort artikel over de tentoonstelling opgenomen en werd een nieuwe voorstellingsbrochure over de tentoonstelling samengesteld. Voor deze laatste kon een beroep worden gedaan op de logistieke steun van het VIG. De folder werd sinds eind '92 op ruime schaal verspreid.

4. Alcoholbeleidstekst

In een subgroepje werd de laatste hand gelegd aan een model van beleidstekst voor gemeenten met betrekking tot alcohol. Deze tekst zal in het voorjaar van 1993 beschikbaar zijn.

5. Evaluatie

In 1992 werden verdere besprekingen gevoerd met de VUB i.v.m. planning evaluatieonderzoek van de drink wijs-campagne. Wegens budgettaire problemen was een herziening van de planning noodzakelijk.
In november 1992 startte een medewerker van VUB met het evaluatie-onderzoek. Het gaat om een proces-evaluatie waarbij zal worden nagegaan wat gemeenten motiveert om iets rond alcoholpreventie in de gemeente op te zetten, wat hen motiveert om hierrond op lange termijn te gaan werken en welke moeilijkheden/weerstanden ze hierbij ondervinden.
Verder zal worden nagegaan waarom sommige gemeenten zich beperkten tot een eenmalige aktie en wordt tevens bekeken wat gemeenten die tot op heden geen aktie hebben ondernomen , weerhoudt om dit te doen.
Het onderzoek is gepland tot augustus 1993.

6. Overleg WVVH

Het WVVH organiseerde een informatie-uitwisseling tussen verschillende groepen die momenteel bezig zijn om op gemeentelijk vlak rond gezondheid en preventie te werken.
In het kader van de herneming van de aktie 'Kom op tegen Kanker' werden enkele concrete afspraken gemaakt rond o.a. de toekenning van het label 'preventiegemeente' 1993.

7. Drink Wijs-tentoonstelling

De "Drink Wijs!"-tentoonstelling was dit jaar regelmatig te zien in Vlaanderen en dit op volgende plaatsen en tijdstippen:

20.02 - 29.01	: St-Niklaas - Jeugddienst
31.01 - 16.02	: Ieper - JOC
15.02 - 28.02	: Lommel - sociale dienst
15.04	: VAD - algemene ledenvergadering
09.05	: Halle - koninklijk atheneum
16.05	: Zaventem - koninklijk atheneum
19.05	: Malle - preventiewerk - seminarie
07.06	: Oudenaarde - vrij landelijk instituut
20.08	: Leuven - bijscholing permanente vorming
11.09 - 18.09	: Blankenberge - culturele dienst
25.09 - 02.10	: Mol - gemeente
09.10 - 16.10	: Lokeren - gezinsraad
16.10 - 18.10	: Vilvoorde - KWB
23.10 - 03.10	: St-Niklaas - jeugdhuis
03.11 - 09.11	: Borgloon - jeugddienst
06.11 - 13.11	: Genk - gezinswerking
13.11 - 24.11	: St-Truiden
23.11 - 27.11	: Izegem - werkgroep drugpreventie
30.11 - 03.12	: Bilzen - stad

3.1.3. Voorwaardenscheppend

1. Samenwerking binnen het VIG

1.1. Samenwerking met het VIG

Deelname aan werkgroepen 'Vorming', 'Strategieën' en 'Inwonende voorzieningen' van VIG.

Verder werd beroep gedaan op het VIG voor logistieke ondersteuning bij de uitwerking van de nieuwe brochure rond de "Drink Wijs!"-tentoonstelling (zie hierboven) en bij de organisatie van de rondetafelconferentie rond 'drugbeleid op school, in het kader van de Europese drugpreventieweek (zie elders).

Er bestond ook regelmatig overleg met de VIG medewerkers voor wat betreft de formulering van het projekt 'coördinatie van het preventiewerk'.

1.2. Samenwerking met andere VIG-voorzieningen

a) Proges:
Medewerking aan de Studiedag 'Gezonde Scholen' van Proges
* inhoudelijke voorbereiding binnen werkgroep
* rapporteur en workshopbegeleiders (preventiewerkers) op studiedag
* evaluatie

Lid van de Raad van Bestuur van Proges

Deelname aan 'Stuurgroep GVO in het Onderwijs'

b) VRGT:
Voorstelling van de werking van VAD op een studiedag van het VRGT (25/6/92)

c) KKAT
Deelname aan de werkgroep 'Jongeren'

2. Kontakten met de overheid

Regelmatig overleg en informatiedoorstroming inzake alkohol en andere drugs naar het kabinet van de Minister voor Volksgezondheid, Tewerkstelling en Sociale Aangelegenheden (Min. Detiège).

Overleg met Atletiekvereniging Toekomst (AVT) en kabinet Minister Detiège i.v.m. sponsoringsvoorstel

Koördinatievergaderingen op het Ministerie van Binnenlandse Zaken (Algemene Rijkspolitie) i.v.m. de Europese Drugpreventieweek (zie verder)

Besprekingen n.a.v. de drugproblemen in het onderwijs op het kabinet van Onderwijs

3. Stuurgoep Preventiewerk (19/2/92, 3/6/92, 16/9/92, 9/12/92)

Vier vergaderingen van de Stuurgroep van het preventiewerk, met o.a.
- Rapportering vanuit preventiewerk
- Bespreking prioriteitennota
- Bespreking coördinatie-opdracht
- Voorbereiding overlegvergadering met CGG met preventiewerker

4. Overlegvergadering CGG/Stuurgroep/VAD (16/12/92)

Overlegvergadering met rapportering vanuit het preventiewerk en bespreking van de coördinatie-opdracht.

5. Informatie, voordrachten, vorming

* 25/2/92: Gent, SFPOJW (Socialistische Federatie Jongerenwerk)
- Inleiding over preventie
- Moderator legaliseringsdebat

* 4/5/92: Antwerpen, Federatie van JIAC
Infonamiddag over drugpreventie: inleiding + discussie

* 10/6/92: Brussel, studenten Voorlichtingskunde Nederland
Voorstelling werking VAD en uitgangspunten van preventiewerk

* 25/6/92: Gent, VRGT
Voorstelling werking VAD

* 20/8/92: Leuven: Vliebergh Leergangen: leerkrachten biologie
Verslaving alkohol en drugs: vorming leerkrachten i.s.m. Veerle De Leener

6. Werkgroepen

* Europa tegen kanker: expertencommissie voor beoordeling projecten

* Quest: Leefsleutels voor jongeren: adaptatiecommissie leerkrachten en leerlingenprogramma

* Stuurgroep GVO in het Onderwijs
Regelmatig overleg op Vlaams niveau m.b.t. gezondheidsopvoeding in het onderwijs.

* Intercommunautaire Coördinatie Commissie voor de preventie van alcohol- en andere drugproblemen (ICC)
Deelname aan het nationaal overlegplatform

* ad hoc-commissie epidemiologie
voorzitterschap vanaf juni 1992 in het kader van het Vlaams voorzitterschap van de ICC

7. Publicaties

Drugs op school: hoe groot is het probleem?
Revue van de Rijkswacht, 123, 1992, pp.30-33

Drugproblemen op school
Welwijs, jg.3, nr.2, juni 1992, pp.3-6

Theorieën en modellen voor drugspreventie, WR Buisman en M. Geirnaert in:
Drugspreventie: achtergronden, praktijk en toekomst.

8. Contacten met de pers

Zeker Weten i.v.m. drugs op school: 21/1/92

Voor de Dag: 17/11/92 in het kader van de Europese drugpreventieweek

Humo: interview in de reeks: drugs op school (gepubliceerd in nr.2718)

Diverse contacten in het kader van de Europese Drugpreventieweek.

9. Contacten allerlei

* Bond van Grote en Jonge Gezinnen: Besprekingen en planning van een training voor begeleiders van het O&D pakket.

* Mensenbroeders: Bespreking in het kader van verdere acties rond drugs met veldwerkers uit Bolivië.

* Forum voor Verantwoord Drankgebruik: Voorstelling op het ICC.

* Arnoldus-groep: Telefonische contacten en aanwezigheid op voorstelling van de groep tijdens persconferentie.

* Rijkswacht: Gesprek met Commandant De Winter, directeur van het Bureau Verdovende Middelen i.v.m. stand van zaken met betrekking tot VAD-preventiewerk .

* Scientology: Gesprek met voorstelling van hun werking en folder naar jongeren.

* SODA: Een tweetal gesprekken i.v.m. projecten drugpreventie en mogelijke samenwerking.

* WVVH: Overleg in het kader van "Drink Wijs!" en deelname aan informatie-uitwisseling tussen verschillende initiatiefnemers rond gemeentelijk beleid.

* Deeltijds Leren: Voorbereidende gesprekken in het kader van de co-organisatie van een studiedag rond drugs.

* CSBO: Gesprek i.v.m. de rol van PMS bij drugpreventie en drugbeleid op school. Feedback bij projektformulering

* MST: Dr. Mertens: Gesprek i.v.m. de mogelijkheden van MST bij drugpreventie op school.

* Chris Bailleux - sponsoring: Verkennende gesprekken m.b.t. sponsoring via autosport.

* Xavier Carluy - Lavithas: Verkennende gesprekken i.v.m. productie van een video.

* Jan De Corte - : Gesprek over aanpak preventiewerk.

* JIAC: Ludo Seryn: Gesprek over mogelijke samenwerkingsverbanden tussen VAD, preventiewerk en JIAC.

* Nationale Loterij: indiening van een projekt: "Drink Wijs!".

* Bart Doninck: straathoekwerker Mechelen: voorstelling VAD-preventiewerk en VAD-werking. Gedachtenwisseling rond opstarten straathoekwerk: knelpunten.

* Kiwanis: overleg n.a.v. samenwerking in het kader van de Europese drugpreventie-week: sponsoring.

* Diverse gesprekken met studenten i.v.m. preventiewerk en werking VAD.

10. Eigen vorming/Deelname aan studiedagen

■ Deelname aan de Werkgroep 'drugs en media' van de Pompidou groep (Straatsburg, 31 maart/2 april) - Belgische vertegenwoordiging.

■ Antwerpen: Gezonde Steden Congres, 5/6/92
Provinciaal Instituut voor Hygiëne.

■ Deelname aan het internationaal symposium rond een globale preventie-aanpak: Drugpreventie is de zaak van iedereen.
Eupen, 21 mei 1992.

■ Deelname aan de Studiedag: 'drugs en de media' georganiseerd door de EG als voorbereiding op de Europese Drugpreventieweek: Lissabon, 11/12 juni 1992.

■ Uitwisselingsprogramma USA - 19 juli - 12 augustus
Lid van een Europese delegatie op bezoek in USA waarin diverse programma's en projecten met betrekking tot epidemiologie, studie, hulpverlening en diverse preventieve aanpakken werden voorgesteld en bezocht.
Uitgebreide verslaggeving aanwezig op VAD.

■ Berlijn: 23-25 november 1992
Deelname aan de conferentie: Drugs Problems in Eastern Europe.

■ Lustrumsymposium Ontwenningsafdeling St-Jozef Bierbeek: Residentiële hulpverlening ten aanzien van alcohol- en andere drugproblemen: verleden - heden- toekomst. Gent, 11.12.92.

11. Nationale en internationale contacten

■ Deelname aan de Intercommunautaire Coördinatiecommissie voor alcohol en andere drugpreventie (ICC) (18/3/92, 9/4/92, 27/5/92, 4/6/92, 7/7/92, 13/8/92, 1/9/92, 22/9/92, 29/10/92, 8/12/92)

■ Voorzitter ad hoc commissie epidemiologie (2/7/92, 18/9/92, 2/10/92, 2/12/92)

■ Overlegvergaderingen tussen CCAD, ASL en VAD m.b.t. preventieprojecten

■ In het kader van de Europese Drugpreventieweek (november 1992) (zie elders)
- * opmaken van een 5-tal preventieprojecten
- * verdediging binnen nationale pakket
- * voorbereiding intercommunautaire studiedag rond 'drugs en de media' - 19 november

■ Medewerking aan het EPAS-onderzoek: European Prevention Assessment System: indienen van Vlaamse preventieprojekten

■ Gesprek met Brian Dobson - Tacade n.a.v. studie over evaluatie van preventie

■ 21.09.92 : Nick Kozel geeft lezing in het Amerikaans Kultureel Centrum over epidemiologie

3.2 WERK EN MIDDELENMISBRUIK

Marie-Claire Lambrechts
Coördinator

In 1992 werd het project 'Werk en Middelenmisbruik', ingediend bij het Gemeenschapsministerie van Volksgezondheid, voor één jaar goedgekeurd (2 x zes maanden).

3.2.1. Initiatiecontacten

Wegens een permanente belangstelling van het bedrijfsleven voor deze thematiek wordt de V.A.D. geregeld om advies gevraagd. Dit gebeurt ofwel via schriftelijke informatie-uitwisseling (enkele tientallen per jaar) of via initiatiegesprekken. Tijdens deze initiatiegesprekken - meestal met intermediairen o.a. bedrijfsartsen en -maatschappelijk werkers, personeelsverantwoordelijken en management - wordt het aanbod van de V.A.D. uitvoerig toegelicht en wordt er stilgestaan bij de opzet van een mogelijk alcoholbeleid. Dergelijke gesprekken duren meestal **2 à 3 uren**.
De laatste maanden vonden diverse gesprekken plaats. In het verlengde hiervan zullen concrete projecten georganiseerd worden.
De namen kunnen uiteraard niet vermeld worden maar om een indicatie te geven van het aantal werd wel de datum van afspraak vermeld :
07/01/92, 10/01/92, 22/01/92, 22/01/92, 28/01/92, 19/02/92, 07/04/92, 17/09/92, 18/09/92 (2x), 25/09/92, 1/10/92, 2/10/92.

3.2.2. Projecten

De V.A.D. beoogt via het project 'Werk en Middelenmisbruik' de introductie van een **beleidsmatige aanpak van de thematiek middelengebruik en -misbruik in het gangbare gezondheids- en veiligheidsbeleid van ondernemingen in ruime zin** (zowel grote multinationals als KMO's, zowel privé- als overheidsinstellingen). Dit gebeurt via een tweeledig aanbod. Vrij frequent organiseert de V.A.D. initiatieven opengesteld voor alle ondernemingen. Dit kan gaan van een éénmalig colloquium tot de organisatie van een vormingscyclus (2 à 4 dagen), waarop meer uitvoerig wordt ingegaan op hoger vermelde optie. Daarnaast vervult zij een adviserende en begeleidende rol bij het opzetten van een concreet alcoholprogramma in een specifieke onderneming. Om dit aanbod te verzekeren werd er verder gewerkt vanuit de programmacommissie [met deelname van regionale preventiewerkers], die belast is met de praktische uitwerking, en de stuurgroep, die een begeleidende en adviserende taak heeft.

Binnen het kader van een introductie van een middelenbeleid is een belangrijke plaats weggelegd voor de deskundigheidsbevordering van intermediairen.
De bedoeling van deze opleidingen is de introductie van een beleid te begeleiden en te ondersteunen door het sensibiliseren van het werkmilieu en het bevorderen van de deskundigheid van de betrokkenen. Hiervoor zijn kennis over alcohol en andere drugs, de effecten van het gebruik en misbruik op het functioneren, de veiligheid en de gezondheid van de werknemers, de mogelijkheden voor hulpverlening intern en extern de

onderneming en vaardigheden om met probleemgebruikers om te gaan, van essentieel belang.
Voor opleidingen op dit vlak wordt de V.A.D. in toenemende mate gevraagd.

In **1992** werden volgende opleidingen georganiseerd (op verzoek van de ondernemingen zelf kunnen deze niet bij naam genoemd worden, maar met volgende gegevens kan men zich alleszins een idee vormen) :

- **Raffinaderij (multinational) met vestigingen in Antwerpen/Brussel/Luxemburg :** [4/12/91 en 11/12/91]; 9/01/92 (voor bedrijfsgeneeskundige dienst); 15/01/92; 21/01/92; 29/01/92; 7/02/92; 21/02/92; 27/02/92; 4/03/92; 12/03/92; 13/03/92; 25/03/92; **telkens van 8u30 - 18u voor in totaal 250 medewerkers**; 10/03/92 (Comité VGV)
- **Chemische multinational met vestigingen in Antwerpen/Brussel :** 17/02/92 **van 8u30 - 18u**
- **Middelgrote gemeente West-Vlaanderen** : 28/02/92; 3/03/92; 16/03/92; 23/03/92; 02/04/92; 21/04/92; 08/05/92; 07/10/92 (Franstalige sessie in samenwerking met het C.C.A.D.)
- **Chemische multinational met vestigingen in Antwerpen/Brussel/Gent** : 10/03/92; 15/09/92; 18/09/92; 10/11/92; 08/12/92 (pilootsessie); 15/12/92
- **Raffinaderij met vestigingen in Antwerpen/Brussel/Gent** : 12/05/92; 06/07/92; 27/11/92
- **Ministerie Brussel** : 08/04/92; 28/04/92; 09/07/92; 01/10/92; 27/10/92: 03/11/92; 30/11/92 (interviews); 03/12/92 (interviews); 04/12/92 (interviews); 07/12/92 (interviews); 14/12/92 (interviews); 16/12/92 (interviews); 22/12/92 (interviews)
- **Elektriciteitsonderneming** : 05/06/92
- **Farmaceutische firma** : 25/06/92; 27/11/92
- **Intercommunale Gent** op 22/01/92
- **Communicatiefirma** : 24/08/92
- **Bewakings- en beveiligingsfirma** : 02/10/92

Een aantal van deze projecten wordt verdergezet in de loop van 1993.
De diverse projecten werden (zeer) gunstig beoordeeld door de betrokken ondernemingen.
De V.A.D. zal dan ook actief participeren aan de uitwerking van de nog te organiseren initiatieven binnen deze ondernemingen.

3.2.3. Materiaalontwikkeling

Omwille van het schrappen van de materiaalontwikkeling in het ingediende project kon er niet systematisch werk van gemaakt worden. Dit veronderstelt immers een serieuze voorfinanciering, wat momenteel voor de V.A.D. niet haalbaar is.

Hoe dan ook werd een aanvang gemaakt met het ontwikkelen van materiaal ter ondersteuning van de sensibilisering en voor de opleidingen in ondernemingen van de verschillende doelgroepen. Concreet betekent dit het ontwerpen van informatiemateriaal m.b.t. de verschillende elementen van een bedrijfsbeleid, namelijk de voorlichting en vorming, de interne hulpverleningsstructuur en de reglementering i.v.m. beschikbaarheid en het optreden bij middelengebruik en -misbruik, met specifieke topics naargelang de doel-

groep.
Onder andere werd het door de V.A.D-gehanteerde beleidsmodel ter informatie van de ondernemingen op papier gezet.

In de tweede helft van 1992 werd de trainingsmap voor leidinggevenden afgewerkt. Het betreft een uitvoerige documentatiemap (130 blz.).

3.2.4. Participatie in overlegorganen

1. CCAD (Comité de Concertation sur l'Alcool et les autres Drogues)
Behalve onderlinge informatie-uitwisseling wordt in het kader van tweetalige (nationale) projecten systematisch samengewerkt met het C.C.A.D.
Voor wat betreft de introductie van een beleid inzake alcohol en drugs alsook de praktische uitwerking ervan (trainingen, informatiemap) wordt uitgegaan van de visie en het materiaalaanbod van de V.A.D.

Data: 18/03/92
27/03/92
05/08/92
14/09/92

2. VIG- functionele werkgroep Bedrijven
Naar aanleiding van het opstarten van het Vlaams Instituut voor Gezondheidspromotie werd o.a. een werkgroep gevormd waarin interventies naar de sector arbeid van de respectievelijke voorzieningen gecentraliseerd werden. Mede door het samenwerkingsverband 'Collega's voor Gezondheid' werd dit initiatief na enkele bijeenkomsten voorlopig opgeschort.

Data: 26/03/92
30/04/92

3. Collega's voor Gezondheid
In het kader van de Europese Week tegen de Kanker (november) en het Europees Jaar voor Veiligheid en Gezondheid op het Werk werd een samenwerkingsverband opgericht tussen de verschillende Vlaamse Gezondheidsorganisaties met een aanbod naar het bedrijfsleven. Op een persconferentie begin oktober 1992 werd dit initiatief kenbaar gemaakt. De betreffende brochure werd op vrij grote schaal verspreid.
Op het einde van 1992 werd begonnen met de voorbereiding van Prevent 93, de slothappening van het Europese Jaar voor Veiligheid en Gezondheid op het Werk in het Internationaal Congrescentrum te Gent (17-20/3/1993).

Data: 12/05/92
02/06/92
24/08/92
22/09/92
05/10/92 (persconferentie, Ultieme Hallucinatie te Brussel)

3.2.5. Internationale contacten

1. I.C.A.A.-congres
Van 17 tot 21 augustus 1992 vond in Glasgow, Schotland het jaarlijkse I.C.A.A.-congres (International Council on Alcohol and Addictions) plaats. Naast diverse workshops m.b.t. de sector arbeid, werd op woensdag 19 augustus een 'Special One Day Employment Seminar' georganiseerd.

2. I.L.O./C.E.C.
De V.A.D. werkte mee aan de Belgische bijdrage van het rapport dat de I.L.O. (International Labour Office) in opdracht van de Europese Gemeenschap maakte. Het betreft een overzicht van de aanpak inzake alcohol en andere drugs in ondernemingen in de twaalf Europese lidstaten.

Data: 23/04/92 12/11/92
06/11/92 28/11/92
24/04/92
15/09/92
26/10/92
29/10/92

3. Alcon
Zeer geregeld is er informatie- en materiaaluitwisseling met Alcon Consultancy Nederland (Zeist).

4. R.E.P.E.
De V.A.D. werd gevraagd te participeren aan het overlegforum R.E.P.E. (Réseau Européen de Prévention en Entreprise). Totnogtoe werd enkel schriftelijk informatie uitgewisseld.

3.2.6. Uiteenzettingen

06/03/92 : Postgraduaatsopleiding van Arbeidsgeneesheren aan de Vrije Universiteit Brussel
18/03/92 : Opleiding voor Arbeidgeneesheren Katholieke Universiteit Leuven
22/04/92 : Vereniging van personeelsdirecteurs van Oost-Vlaanderen te Gent

3.2.7. Publicaties

- Alcohol op het werk; Promosafe; tweemaandelijks tijdschrift van de Nationale Vereniging tot Voorkoming van Arbeidsongevallen nr. 6 - 19de Jaargang
- Alkoholisme : gezondheid; Trends van 24 december 1992
- De aanpak van alcohol- en andere drugproblemen in bedrijven in Vlaanderen : een stand van zaken; GO-Nieuws van december 1992 nr. 46
- Alkohol en arbeid : een riskante onderneming; Evere Contact

3.2.8. Deelname aan studiedagen

- 21.04.92 : Tabakspreventie in bedrijven; V.U.B.-Pilootproject van de Vlaamse Gemeenschap
- 23 en 24/04/92 : 2nd European E.A.P. Conference te Brussel
- 18 tot 20/08/92 : I.C.A.A.-congres te Glasgow (Schotland)
- 23/09/92 : Forum van de Veiligheid in de Onderneming, Congressenpaleis Brussel

3.2.9. Varia

1. thesisbegeleiding

- Dhr. Verbist (Opleiding Veiligheidskunde U.I.A.)
- Mevr. Brisaert (Lic. Bedrijfscommunicatie)
- Dr. Mymy (Arbeidsgeneeskunde)
- Mevr. Hamelrijckx (Ergotherapie)
- Mevr. Cres en Mevr. Gielen (MBA)

2. productie video

De aanmaak van een video (-'s) waarin gesprekstechnieken voor diverse sleutelfiguren in het bedrijfsleven centraal staan.

Data : - 03/02/92
- 26/02/92
- 09/04/92
- 30/10/92

3. voorbereiding V.A.D.- studiedag Media en Illegale Drugs

Data : - 26/08/92
- 14/09/92
- 19/10/92

De medewerkers aan de werkgroep waren in 1992 :

Rohny BERDEN, P.Z. Sancta Maria, Sint-Truiden
Mia DE BOCK, Primavera, Brussel (P)
Roos DE VENTER, C.G.G.Z., Oostende (P)
Jan DE RANTER, Electrabel, Brussel
Marie-Claire LAMBRECHTS, V.A.D. (P)
Selm NELISSEN, Altox, Antwerpen (P)
Michèle STAELENS, C.G.G.Z., Leuven (P)
Johan PEELMAN, I.K.M.O., Brugge
Marc TACK, C.A.T., Gent (P)
Pieter TIESEMA, voorzitter (P)
Marjet VANDERSTRAETEN, C.A.D., Hasselt
Lutgarde VANDERWAEREN, C.G.G.Z., Leuven (P) a.i.
Albert VOET, Provinciaal Veiligheidsinstituut, Antwerpen
Herman WILLEMS, Provincie Brabant

(P) : lid Programmacommissie

Data bijeenkomsten Programmacommissie :

13/02 - 09/03 - 24/03 - 09/04 - 20/05 - 05/06 - 07/07 - 22/09 - 27/11

3.3 HIV-PREVENTIE BIJ INJECTERENDE DRUGGEBRUIKERS

Jean-Paul Wydoodt
Stafmedewerker

Dit onderzoek kadert binnen het **Cool-project** dat vanuit het **CLG Free-Clinic** te **Berchem** werd opgezet.

Het cool-project, dat zich richtte op injecterende druggebruikers die geen beroep deden op de hulpverleningsinstellingen, stelde zich tot doel actief aan Aidspreventie te doen bij deze groep.

De gehanteerde **strategie** om deze mensen te bereiken was de **"outreach"-aanpak.** Dit houdt in dat de hulpverlener of preventiewerker niet passief afwacht tot "hulpvragers" bij hem of haar langskomen maar dat hij of zij zelf actief met een aanbod naar hen toestapt.

Deze aanpak kadert binnen de accentverschuiving die zich heeft voorgedaan bij bepaalde groepen van hulpverleners en wetenschappers in de benadering van het "drugprobleem" sinds het aantreffen van de eerste gevallen van Aids binnen de populatie van injecterende druggebruikers.

Daar waar het **belangrijkste doel van de interventie vroeger** veeleer de **volledige ontwenning** was, is dit **nu** verschoven naar **het voorkomen van** een belasting van deze personen met een **extra problematiek**. Het is het **"harm-reduction"-perspectief** dat meteen een pragmatischer omgaan met druggebruik en in sommige gevallen met drugverslaving heeft bewerkstelligd.

Het onderzoek zelf heeft tot **doel** het in kaart brengen van netwerken van injecterende druggebruikers met als achterliggend perspectief het blootleggen van HIV-verspreidingsmechanismen bij injecterende druggebruikers.

De gehanteerde methode voor het verzamelen van de informatie is de **etnografische methode.** Dat betekent dat o.a. aan participerende observatie, open en gesloten interviewing wordt gedaan.

Het onderzoek verloopt in verschillende fasen:

-Bij de **aanvang van het project** lag de klemtoon op het maken van een **literatuurstudie** om de te gebruiken methodologie af te lijnen, vergelijkbare onderzoeken in het buitenland te bestuderen, enz.

-**Vanaf september** werden een aantal **gesloten interviews** afgenomen van personen die als **heroïneverslaafden** opgenomen waren in een methadonprogramma. Omwille van hun contacten met de drugscène vormden zij een eerste belangrijke bron van informatie.

-**Tevens** werd **rond die periode** begonnen met het leggen van de eerste **contacten** met druggebruikers met als **uitvalsbasis Free-Clinic.**

Stuurgroep:

Prof. dr. Jo Casselman
Dr. Sven Todts
Dhr. Paul Van Deun
Mevr. Hilde Kinable
Dhr. Jean-Paul Wydoodt

3.4 DRUGPREVENTIE BINNEN COMITES BIJZONDERE JEUGDZORG

Ilse de Maeseneire
Stafmedewerker

3.4.1. Situering project

Het artikel 4, 3° en 4° van de gecoördineerde decreten van 4 april 1990 inzake de bijzondere jeugdbijstand schrijft de preventiecellen van de Comités voor Bijzondere Jeugdzorg een belangrijke taak in het algemeen preventief werken toe.

Hiervoor werden kredieten toegekend die het opzetten van projecten ter voorkoming van problematische opvoedingssituaties mogelijk maakten. In totaal werden er in dit verband drie projekten weerhouden waaronder ook het project "drugpreventie" binnen de bijzondere jeugdzorg (zie ook gokpreventie en zelfmoordpreventie).

Drugpreventie heeft verschillende invalshoeken wat resulteerde in een samenwerkingsverband tussen de gemeenschapsminister van Volksgezondheid (preventie - gezondheidspromotie) en de initiatiefnemende gemeenschapsminister van Welzijn en Gezin (criminaliteitsbestrijding). Om het projekt inhoudelijk gestalte te geven, beroepen de initiatiefnemers zich op de know-how van de Vereniging voor Alcohol en andere Drugproblemen (VAD). Een conventie voor de periode van drie jaar werd tussen beide partijen afgesloten.

In deze optiek werd een full-time medewerker binnen de VAD aangeworven. Tevens wordt de VAD-medewerker ondersteund door een team van regionale preventiewerkers verbonden aan de Centra voor Geestelijke Gezondheidszorg die mee gestalte zullen geven aan de uitbouw van het project.

3.4.2. Omschrijving van de opdracht

1. Doelgroep

Rekening houdend, met de grote omvang van de groep jongeren (als doelwitsysteem), kiezen we om te werken met de groep van intermediairen (verder ook genoemd sleutelfiguren) of het cliëntsysteem. Zij fungeren als tussenpersonen die zich rechtstreeks naar het doelwitsysteem richten.

Door sensibilisering, vorming en ondersteuning van deze sleutelfiguren kunnen grotere groepen op een intensere manier bereikt worden.

2. Samenwerkingsverband CBJ's - VAD.

De samenwerking tussen de VAD en de Comités voor Bijzondere Jeugdzorg is gebaseerd op vrijwillige basis. De beslissing tot deelname ligt volledig bij de regionale comités en is afhankelijk van de nood op dat ogenblik in hun specifieke regio.

Tevens wordt de samenwerking met reeds bestaande overlegstructuren of initiatieven in de regio gestimuleerd eerder dan het creëren van nieuwe autonome structuren.

Voor concrete uitwerking van methodieken en materialen kan men beroep doen op de diensten van de VAD. De in het dossier voorgestelde projekten zijn modellen die naargelang de regio concreet en na overleg met materiaal en methodieken moeten worden ingevuld. De realisatie van eventueel nieuw materiaal of het ter beschikking stellen van reeds bestaande methodieken kan, indien nodig en in samenspraak met de betrokken partijen, opgenomen worden door de VAD. De VAD beschikt reeds over een gamma van afgewerkte produkten, concepten die aangepast dienen te worden aan de lokale behoeften, aan de specifieke doelgroep en daaraan gekoppelde doelstellingen.

3. Inhoudelijk aanbod.

Inhoudelijk richt het project zich in de ruimste zin naar alle vormen van drugpreventie. Het gaat hier zowel over legale- (alcohol, geneesmiddelen) als over illegale drugs.
De concrete invulling van het project gebeurde op basis van de door de comités ingezonden projectvoorstellen (zie vergadering 18/10/91) en de daaruit gedistilleerde synthese.
Omwille van de diversiteit van de voorstellen en om een profilering en gestructureerde werking mogelijk te maken drong de noodzaak tot keuze zich op. De keuze voor een beperkt aantal projecten werd bepaald door de stuurgroep (zie punt 2.4.).
Voor de volgende opties werd gekozen :

a) Project : **Drugge(mis)bruik in Vlaamse dancings.**
Dit project is geïnspireerd op een bestaande preventiecampagne. Het betreft hier het samenwerkingsverband te Kortrijk ontstaan naar aanleiding van het groeiend XTC gebruik in de dancings. Dit samenwerkingsverband resulteerde in een beperkte preventiecampagne in en rond 4 dancings in West-Vlaanderen.
b) Project : **Vorming "drugs- en alcoholbeleid" in instellingen bijzondere jeugdzorg.**
Op vraag van een aantal instellingen in de regio Leuven werd de nood aan degelijke vorming omtrent de uitbouw van een drug- en alcoholbeleid binnen de instellingen voor bijzondere jeugdzorg gesignaleerd. Dit projekt richt zich uitdrukkelijk naar de beoogde doelgroep omschreven in de (hierboven vermelde) overeenkomst. Alsdusdanig worden op deze wijze de sleutelfiguren in de sektor van de bijzondere jeugdzorg bereikt.
c) Project : **Inventarisatie van preventiemateriaal en -initiatieven.**
Met dit project wordt de vraag naar centralisatie en coördinatie van materiaal en initiatieven op het vlak van de preventie behartigd. Tevens kan, binnen de grenzen van dit derde projekt, de mogelijkheid van het comité als draaischijf van overleg voor verschillende instanties binnen de welzijnszorg bekeken worden.

d) Project : **Behoeftenonderzoek.**
Het in kaart brengen van de verschillende maatschappelijke problematieken per regio dringt zich op. Hierbij wordt het regionale aspekt beklemtoond. Dit laatste projekt kan gesitueerd worden als basis voor langetermijnspreventiestrategieën.

4. Stuurgroep.

De samenstelling van de stuurgroep werd als volgt ingevuld :

Comité : 1. Dhr. Wielockx, Brugge
2. Mevr. Lagrou, Veurne
3. Mevr. De Schutter, Gent
4. Mevr. Kieboom, Antwerpen
5. Mevr. De Ridder, Brussel
6. Mevr. Vanhoutryve, Gent
7. Dhr. Ringoot,Dendermonde
8. Dhr. Colson, Kortrijk
9. Mevr. De Wannemaeker, Hasselt

Hoofdbestuur : 11.Dhr. Vandeneede, Brussel

VAD : 11.Mevr. Geirnaert, Brussel
12.Mevr. De Maeseneire, Brussel

De stuurgroep zal gedurende het ganse project blijven bestaan. Deze laatste heeft tot doel het projekt inhoudelijk (bij)sturing te geven. Tevens worden hier de prioriteiten (prioritaire werkpunten) van het project vastgelegd.

3.4.3. Activiteiten

1. Stuurgroep drugpreventieproject

■ **Voorbereidende stuurgroepvergadering drugpreventieproject 20/01/92** met Walter Van Deneede en Marijs Geirnaert i.v.m. samenstelling en uitnodiging van de stuurgroepleden.

■ **Stuurgroep drugpreventieproject :** 19/02/92 vastleggen prioriteiten, verslaggeving,...

■ **Stuurgroep drugpreventieproject** : 23/04/92 bespreken en goedkeuren van het dossier m.b.t. het preventieproject + planning van de activiteiten. Het dossier werd naar alle comités doorgestuurd, indien gewenst kan het dossier mondeling op de verschillende preventiecellen toegelicht worden. Hieraan gekoppeld worden de verschillende individuele activiteiten opgestart.

■ **Stand van zaken project a.d.h.v. activiteitenverslagen (01/10/92).** Exploreren van mogelijkheden tot gemeenschappelijke training m.b.t. de introductie van een drugbeleid voor de afgevaardigde preventiewerkers van het comité. In tweede instantie werd ook nagedacht over een eventuele uitwisseling van informatie op niveau van de drie projecten (zelfmoordpreventie, gokpreventie en drugpreventie).

2. Centraal overleg Comité voor Bijzondere Jeugdzorg - Brussel

■ **Overlegplatform CBJ - administratie :** 14/02/92 voorstellen van het project naar alle comités in Vlaanderen + voorstellen van de werkprioriteiten op basis van de rondvraag omtrent de behoeften van de Comités voor Bijzondere Jeugdzorg.

■ **Preventieplatform :** 24/02/92 informatieve deelname aan de vergadering i.f.v. het uitwerken van het projectthema 'XTC campagne in dancings' Spreker Jan Colson CBJ Kortrijk.

3. Preventieteam

■ **Deelname preventieteam:**
27/01/92 - 20/03/92 - 05/05/92 - 13/06/92 - 09/09/92 -29/09/92 - 20/10/92 - 29/11/92
In functie van de regionale implementatie en uitbouw van de concepten uitgewerkt binnen het project werd de deelname aan het preventieteam als opportuun gezien.

4. Comité Brugge

■ **Algemeen**
21/01/92 In het kader van het WCAD (Westvlaams Coördinatiecomité voor Alcohol en andere Drugs) overleg met de verschillende partners op het werkveld. Rondvraag m.b.t. de bestaande noden en behoeften omtrent preventie bij de verschillende diensten.
24/03/92 preventiecel : verkennende + informatieve vergadering (Spreker Dirk Paelinck).

■ **Stuurgroep vorming bijzondere jeugdzorg Brugge:**
Uitwerken van een studievoormiddag (03/11/92) rond het thema 'introductie van een drugbeleid' binnen instellingen voor bijzondere jeugdzorg uit de regio Brugge in samenwerking met het CBJ Brugge, CGGZ Oostende, VAD Brussel. Het betreft hier een gemeenschappelijk aanbod dat in tweede fase moet resulteren in een individueel en instellingsgericht aanbod (vorming op maat op basis van een aantal intake gesprekken) naar de verschillende deelnemers. In dit verband zochten we ook naar een uitbreiding van het lesgeversarsenaal (Rita Brauwers Free, Jef Geybels, De Dam).
25/08/92 - 24/09/92 - 30/09/92 - 16/10/92 - 28/10/92 - 03/11/92 - 01/12/92.

5. Comité Dendermonde

■ **Intergemeentelijk jeugdwelzijnsplatform (Wetteren) :**
27/04/92 : overleg op langere termijn met als doel het verkennen (P.R.) en exploreren van de mogelijkheden tot opstarten van preventieve activiteiten op vlak van het drugpreventieprojekt.
09/06/92 : deelname aan een informatieve vergadering m.b.t. de "situatie van de jongeren in de regio Oost - Vlaanderen".

■ **Preventiecel :**
Voorbereidende gesprekken m.b.t. de voorstelling van het programma binnen de preventiecel van het comité Dendermonde met specifieke nadruk op het tweede projekt, de vorming naar instellingen in de bijzondere jeugdzorg. Deze besprekingen resulteerden in een vraag naar interne vorming binnen de preventiecel van het comité alvorens met een trainingsaanbod naar buiten te treden (uitwerken van een beleid binnen de preventiecel van het comité). De actie naar de instellingen in de regio Dendermonde wordt gepland tijdens het werkjaar 1993.
06/07/92 - 07/07/92 - 20/08/92 - 07/10/92 - 17/12/92.

6. Comité Halle-Vilvoorde

■ 10/06/92 : Initiatiegesprek met als doel het bepalen van de werkprioriteiten van het comité.

7. Comité Leuven

■ **Stuurgroepvergadering, Samenwerkingsverband rond alcohol en drugs:**
Comité Leuven, CGGZ Leuven, De Trommel, De Dam, VAD Brussel.
Participatie aan de planning en de uitvoering van een gemeenschappelijke vorming naar de instellingen voor bijzondere jeugdzorg regio Leuven (samenstellen van een pakket aan de hand van methodieken en achtergrondinformatie m.b.t. alcohol en drugs). Na evaluatie met de verantwoordelijken van de verschillende deelnemende instellingen werd een planning gemaakt voor de verdere opvolging. De prioriteiten voor het komende werkjaar werden vastgelegd op basis van een bevraging van de instellingen. De nood aan intervisie met de nadruk op uitwisseling van informatie tussen verschillende instellingen, werd als optie geformuleerd. In de loop van 1993 worden intervisiegroepen opgezet rond diverse themata.
10/02/92 - 17/02/92 - 02/06/92 - 21/09/92 - 19/10/92 - 23/11/92 - 14/12/92.
17/11/92 interview BRT1 Voor de dag i.v.m. werking van een concrete instelling m.b.t. drugbeleid (in casu De Dam, Leuven).

■ **Vormingsactiviteiten Leuven:**
23/03/92 Vorming drugs: groep 1 cyclus 1, vormingsinitiatief naar instellingen voor bijzondere jeugdzorg uit de regio Leuven (bestuurlijk arrondissement).
30/03/92 Vorming drugs: groep 1 cyclus 2, id. boven
04/05/92 Vorming drugs: groep 2 cyclus 1, id. boven
18/05/92 Vorming drugs: groep 2 cyclus 2, id. boven

8. Comité Oostende

■ **Stuurgroep DPPO (Drugpreventieplatform Oostende):**
Deelnemers: Rijkswacht Oostende, Politie Oostende, CGGZ Oostende, VAD Brussel, Comité Oostende, JAC Oostende.
20/02/92 - 13/03/92 - 29/04/92 - 24/09/92 - 29/10/92.

■ **Werkcel DPPO Instellingen voor bijzondere jeugdzorg :**
Deelnemers: Comité Oostende, CGGZ Oostende, JAC Oostende, VAD Brussel.
Deze groep distilleerde zich uit de stuurgroep met als doel het concreet vorm geven aan een training voor de instellingen bijzondere jeugdzorg in de regio. In een eerste fase werd een training gepland naar 'Weid en Wilgen'. Het aanbod behandelde volgende topics: Omvang van de alcohol- en andere drugproblemen bij jongeren, bewustwording van de eigen waarden en normen m.b.t. gebruik en misbruik die onze visie m.b.t. de problematiek bepalen, ontstaansfaktoren van misbruik, pijlers van preventie gekoppeld aan produktinformatie als basis voor het toepassen van een alcohol- en drugbeleid. Workshop vroegsignalering : Wat zijn signalen en wat doe je met die signalen, gesprekstechnieken, hulpverlening. Workshop Beleid : Een beleid binnen de instelling, waarom? Regels, afspraken, sancties, banden met justitie, wat met signaleringsplicht? Workshop voorlichting : Welke vormen van voorlichting bestaan er? Voorlichting gezien als een proces (continuïteit).
02/04/92 - 08/05/92 - 09/06/92 - 18/08/92 - 30/11/92

■ **Vormingsactiviteiten :**
15/06/92 : Vorming Weid en Wilgen
25/06/92 : Vorming Weid en Wilgen groep 2

9. Comité Hasselt, Maaseik, Tongeren

■ **Platform jongeren in het uitgangsleven:**
20/05/92 : Voorbereidende en verkennende vergadering in het kader van het projekt druggebruik en -misbruik in de horecasektor. Samenwerkingsverband Comité Hasselt, Comité Maaseik, Comité Tongeren, JAC Hasselt, CAD Hasselt, VAD Brussel
12/08/92 : Voorbereiden van het gesprek met verantwoordelijken uit de horeca. Plannen van strategie m.b.t. te nemen preventieve stappen.

10. Comité Gent

■ **Preventiecel**
06/10/92 : Mogelijkheden tot uitwerken van het project bespreken (vooral de vorming naar de instellingen bijzondere jeugdzorg). Vermits het hier om een vrij grote regio gaat is het in een eerste fase belangrijk om de verschillende mogelijke strategieën te bekijken die deze vorming (of vormingsinitiatief) structureel kunnen en moeten onderbouwen (nood aan overleg tussen en met de instellingen, kennis omtrent de noden van de instellingen, verscheidene populatie en doelstellingen van de instellingen,...).
(eventueel opstarten van programma in de loop van het werkjaar 1993)

11. Comité Brussel

■ **Preventiecel**
13/10/92 : Verkennende vergadering i.v.m. de mogelijke samenwerkingsverbanden binnen van het project aan de hand van de bespreking van het dossier.

12. Comité Turnhout

■ **Arrondissementele werkgroep van preventiewerkers**
15/10/92 : Verkennende vergadering i.v.m. mogelijkheden tot uitbouwen van het project horeca in het kader van het druggebruik bij jongeren (concentratieplaatsen).
In kaart brengen van de verschillende organisaties met preventieve doelstellingen in de regio Turnhout + mogelijkheden exploreren tot het opsplitsen van de stuurgroep in werkcellen (horeca, instellingen bijzondere jeugdzorg,...) i.f.v. de planning van concrete acties op beide vermelde terreinen.

13. Comité Antwerpen

Stuurgroep project vorming instellingen bijzondere jeugdzorg. Goedkeuring van een half-time projectmedewerker op het comité voor de duur van 1 jaar. In dit verband en i.f.v. de inhoudelijke ondersteuning wordt er vanuit de VAD deelgenomen aan de stuurgroep.
Stuurgroep : CBJ Antwerpen, Free Clinic, SODA, Altox, VAD
November 92 voorbereidende gesprekken m.b.t. uitbouw project.

14. Comité Veurne

■ **Preventiecel**
14/12/92 : Verkenning van de mogelijkheden tot opstarten van projecten in de regio Veurne.

15. Diverse contacten

■ **Gokpreventieproject - Drugpreventieproject** : 05/02/92 Verkennende vergadering omtrent de grenzen en inhoud van beide projekten.
Contacten met Chris Caubergs. Overlegvergadering met Zelfmoordpreventie starten.

■ **Prof. Walgrave (KUL):** 11/02/92 : In het kader van het projekt in samenwerking met de comités verkennend contact met Prof Walgrave. Info omtrent algemeen preventie-project Seminarie voor criminologie (Frits De Cauter) en de Comités voor Bijzondere Jeugdzorg.

■ **Zelfmoordpreventie - Drugpreventie - Gokpreventie** : 19/03/92 : Verkennende vergadering met als doel het uitwisselen van know-how, het aangeven van grenzen en het wederzijds informeren omtrent de geplande aktiviteiten (stand van zaken).

■ **F.J.I.A.C Ludo Serrien 25/03/92 :** verkennnen van de mogelijkheden tot implementatie van de XTC-campagne op Vlaams niveau. Bekijken van de mogelijkheid tot samenwerking met de JAC's i.f.v. het uitwerken van het project (uitwisselen ideeëngoed) in samenwerking met de CBJ's.

■ **Drugoverleg Coca :** 28/06/92 : Informatieve vergadering m.b.t. situatie Boliviaanse cocaboeren.

16. Allerlei

■ **Registratie en verwerking van reacties op BRT uitzending 'Zeker Weten'** van januari 1992.

■ Op vraag van het Nationaal Instituut voor de Verkeersveiligheid uitwerken van een tekst m.b.t. alcohol en verkeer in het kader van de **actie "Wel jong, niet gek!"**

■ **Lions Quest :** Verzorgen van de inhoudelijke uitwerking van de achtergrondinformatie voor leerkrachten omtrent drugs (Technische steekkaart).

■ **Wetgeving alcohol en drugs:** samenstellen van pakket m.b.t. huidige wetgeving en verder (6-maandelijks) opvolgen van de nieuwe wetgeving terzake.

■ **Mediamappen bibliotheek:** Verzamelen van recente artikels (tijdschrift, boek , krant,...) m.b.t. alcohol, drugs, medicatie, XTC en Europese drugpreventieweek binnen een classificatiesysteem.

■ **Europese drugweek :**

- **Studiedag** media - werkgroep Vlaanderen (Europese drugpreventieweek).
  07/09/92 brainstorm en takenverdeling
  19/10/92 verder opvolgen voorbereiding studiedag
  19/11/92 studiedag media

- **Documentatiegids:** herwerking van bestaande bestellijst naar inhoud en vormgeving (zie ook contacten met lay-out bureau Aanzet). Verwerking van nieuw materiaal (uitwerken, opvolgen contacten en bekendmaking).

- **Doorverwijsgids:** samenstellen van een multifunctionele doorverwijsgids voor wat de hulpverlenende leden van de VAD betreft. (conceptuele uitwerking, opvolging en bekendmaking via gerichte mailing).
  09/12/92 Press Medic (R.M. Soete): interview m.b.t. bekendmaking van gids naar huisartsen toe.

17. Dossier XTC

In kader van het project Horeca i.s.m. CBJ :

- Samenstelling XTC- informatie dossier voor de VAD-bibliotheek

- **Ontwikkelen informatiepakket in kader van Europese drugpreventieweek**

  No XTC in my house

  XTC-folder: uitwerken en vorm geven aan een beknopte achtergrondsfolder m.b.t. XTC. Voor de vormgeving en de lay-out werden contacten gelegd met P. Dooms. In deze reeks werden ook een sticker en affiche gemaakt.

- **Deelname aan de persconferentie** start Europese drugpreventieweek (13/11/92).

- **Infohappening Europese drugpreventieweek** (20/11/92)
  Bekendmaking informatiepakket (zie elders)

- **Video-clipjes XTC:**
  Begeleiden van eindwerk studente communicatiewetenschappen bij het inhoudelijk uitwerken van videoclipjes omtrent XTC.

- **Belgisch Instituut voor Verkeersveiligheid, werkgroep jonge bestuurders:**
  Verkennen van de problematiek rond XTC + verruimen van de materie naar drugs in het algemeen.
  Signaleren van de nood aan epidemiologisch onderzoek op dit terrein (dienst spoedgevallen KUL Prof. Van De Voorde). In dit verband opstarten van werkcel epidemiologisch onderzoek.

18. Studiedagen / symposia

25/02/92 : Studiedag **"Illegale drugs"**.
(Organisatie: Socialistische Federatie van plaatselijk open jongerenwerk, Gent)
27/03/92 : Studiedag **"Omgaan met agressie"**. (Studiedag : Theorie en praktijk van de oud-studenten Criminologie; U.G.)
19/05/92 : Seminarie **"Drink Wijs!"** VAD-preventiewerk
18/11/92 : Rondetafelconferentie : **"Drugbeleid op school"**
VAD-preventiewerk in het kader van de Europese drugpreventieweek
16/11/92 : Studiedag : **"Drugs en media"** - ICC
in het kader van de Europese drugpreventieweek
04/12/92 : **Gedragstherapie en gezondheid** bij kinderen en jongeren.
(Vlaamse Vereniging voor Gedragstherapie, Gent; topic "preventie van gezondheidsproblemen bij kinderen en adolescenten.)
10/12/92 : **Jongeren: risico verslaving** (NIAD)

3.5 ILLEGALE DRUGGEBRUIKERS EN AIDS (NFWO)

Een onderzoek rond de prevalentie van HIV-infectie en risicogedrag en evaluatie van een preventief project bij injecterende druggebruikers

Hilde Kinable
Stafmedewerker

3.5.1. Situering van het onderzoeksproject

Aids, de ziekte waarvan men aanvankelijk dacht dat ze slechts bepaalde bevolkingsgroepen trof, blijkt zich de laatste jaren meer en meer te ontwikkelen tot een bedreiging voor de volksgezondheid van de hele wereldbevolking. De uitbreiding van het Aids-virus van specifieke risicogroepen naar de hele populatie toe heeft onder andere ook te maken met de evolutie, de verschuiving in de wijze waarop het HIV overgedragen wordt.

Sinds de tweede helft van de jaren '80 is het seksueel contact tussen intraveneuze druggebruikers en heteroseksuele niet-druggebruikers een belangrijke transmissieroute voor het HIV geworden. Vandaar dat in het kader van dit N.F.W.O.-project een onderzoek werd opgezet rond Aids-preventie bij injecterende druggebruikers. Het betreft een actie-onderzoek waarin gepoogd wordt om het risicogedrag in deze doelgroep te verminderen. Hoewel het onderzoek zich richt tot een bepaalde populatie ligt het accent toch op het risico*gedrag*, omdat spreken over risico*groepen* stigmatisatie van bepaalde groepen zou uitlokken en bovendien bij de mensen die niet tot deze groepen behoren een vals gevoel van veiligheid (en bijgevolg nonchalanter gedrag) zou geven.

Het onderzoeksproject behelst een diepere exploratie van de reeds gekende risicogedragingen bij intraveneuze druggebruikers. Er wordt getracht om meer inzicht te verwerven in de belevingswereld van de injecterende druggebruikers, waardoor dit risicogedrag op een meer efficiënte wijze positief beïnvloed zou kunnen worden. Daarnaast wordt een actie-onderzoek opgezet waarin de effectiviteit van welomschreven preventiemaatregelen bij twee populaties wordt nagegaan, met name bij een residentiële groep, die bestaat uit illegale druggebruikers die op het moment van het onderzoek residentieel in de drughulpverlening verblijven, en bij een straatgroep, bestaande uit injecterende druggebruikers die op het moment van het onderzoek niet in contact staan met de hulpverlening.

3.5.2. De literatuurstudie

Het onderzoek ging van start met een literatuurstudie. Deze literatuurstudie heeft een dubbele doelstelling. Ten eerste is het een verkenning naar de HIV- en AIDS-prevalentie in andere landen. Bovendien is het de bedoeling om een overzicht te krijgen van alle mogelijke preventieprojecten rond deze problematiek in het buitenland. Er wordt nagegaan of deze preventieprojecten geëvalueerd werden en wat daarvan de resultaten zijn.
De tweede doelstelling van de literatuurstudie is, uitgaande van de zo verworven informa-

tie, het eigenlijke preventieproject te ontwikkelen en voor te bereiden.

3.5.3. Het actie-onderzoek

Het accent in dit onderzoek ligt evenwel op het aktieonderzoek, dat bestaat uit drie fasen:
- in de voormeting wordt hun risicogedrag onderzocht met behulp van een vragenlijst, die samengesteld werd uit de ASI[R] (de laatste nieuwe versie van de 'Addiction Severity Index) en de EEG-vragenlijst (een vragenlijst die in de hele EEG bij druggebruikers wordt afgenomen om een beeld te krijgen over hun risicogedrag). De zo verkregen informatie wordt later nog verder uitgediept in een open interview.
- in de preventieve fase zal getracht worden om een verandering te bewerkstelligen van het risicogedrag bij (ex-)injecterende druggebruikers met betrekking tot HIV-besmetting. De concrete uitwerking hiervan is verschillend voor beide doelgroepen.
- in de nameting wordt een verkorte versie van de gecombineerde vragenlijst opnieuw afgenomen.

1. De straatgroep

De straatgroep wordt bereikt via enkele intermediairen die reeds bekend zijn op Free Clinic in Antwerpen. Zo kunnen er via 'snowballing' (d.i. het laten aanbrengen van mensen door contactpersonen uit het milieu) vrij gemakkelijk voldoende mensen gevonden worden. Iedereen die ooit drugs injecteerde of dat nu nog doet komt in aanmerking. We hopen op die manier zo'n honderdtal mensen te bereiken.

Om aan het project te kunnen deelnemen, moet men eerst een afname van de gecombineerde vragenlijst ondergaan. Deze afname is niet anoniem: aan de deelnemers wordt gevraagd naar hun naam en een contactadres waarlangs ze later bereikt kunnen worden. Een vertrouwelijke behandeling van de gegevens wordt wel gegarandeerd.
Er is een akkoord met de Procureur des Konings en de politiediensten van Antwerpen, waarbij is overeengekomen dat de personen die aan het project deelnemen niet speciaal in het oog gehouden zullen worden of opgepakt zullen worden.

Door middel van contacten met de veldwerker of de intermediairen kan men vanaf dit moment gebruik maken van de voorzieningen die het project gedurende een jaar aanbiedt:

* Spuitenruil: het betreft hier geen uitdeling van nieuwe spuiten maar wel een ruilsysteem, waarbij men een steriele spuit kan krijgen in ruil voor een gebruikte.
* Men kan gratis zoveel bleekwater en alcoholswabs komen halen als men wil.
* Men kan gratis onbeperkt condooms krijgen.
* Men kan er terecht voor counseling. Men kan advies krijgen over allerhande problemen en indien nodig zal men doorverwezen worden naar meer gespecialiseerde diensten.

Een half jaar na de afname van het eerste interview volgt er een nameting, die bestaat uit de afname van de verkorte versie van de gecombineerde vragenlijst (een behoorlijk aantal vragen wordt overbodig bij herhaalde afname). Men kan echter tot op het einde van het project blijven gebruik maken van de voorzieningen.

2. De residentiële groep

De residentiële groep zal bestaan uit mensen die verblijven in één van de volgende instellingen: De Spiegel (Brussel), De Kiem (Oosterzele), Katarsis (Genk), KTP ADIC (Antwerpen), PZ Sancta Maria (Sint-Truiden), De Pelgrim (Oosterzele) en De Sleutel (Merelbeke).

De voor- en de nameting zijn identiek aan deze van de straatgroep. De voormeting vindt zo vroeg mogelijk in de opname plaats.

De preventieve fase bestaat uit een viertal sessies:

a) **Informatiesessie (deel 1)**: De video 'een rotzomer' (een fictief verhaal over jonge mensen en seropositiviteit) wordt als inleiding op het thema aangeboden. Hierop aansluitend wordt dan informatie verstrekt over HIV, Aids en risicogedrag. Men schetst de problematiek in grote lijnen. Er is gelegenheid tot het stellen van vragen en houden van discussie.
b) **Informatiesessie (deel 2)**: Deze sessie begint met het Aids-gezelschapsspel, waardoor men een idee krijgt van wat de doelgroep begrepen en onthouden heeft en wat niet. In deze sessie ligt het accent op het verwerven van de vaardigheid om zelf risicogedrag in te schatten. Vooroordelen, rolpatronen, ethische kwesties, enz ... kunnen aan bod komen.
c) **Condoompracticum**: Hier staan practische vaardigheden centraal. De jongere moet vertrouwd raken met het gebruik van een condoom, zodat de kans op falen (en dus ook op weerstand ten opzichte van condoomgebruik) kleiner wordt. Met behulp van een kunstpenis wordt gedemonstreerd hoe men juist een condoom moet aanbrengen. Iedereen krijgt enkele condooms mee om in alle intimiteit te kunnen oefenen, mannen met hun eigen lichaam en vrouwen met een kunstpenis.
d) **Sessie rond herval en veilig druggebruik**: In deze sessie komt herval in druggebruik en alle daarmee verbonden risico's met betrekking tot HIV-besmetting aan bod.

Het project loopt van 1 mei 1992 tot en met 30 april 1994. Het actie-onderzoek vindt plaats van januari 1993 tot en met december 1993.

3.5.4. Projectverloop

De eerste maanden werden besteed aan een **grondige literatuurstudie**, op basis waarvan de onderzoeksinstrumenten werden gekozen en de concrete preventieve methodiek voor beide doelgroepen werd ontwikkeld. Hierbij kregen wij tevens deskundig advies van twee vooraanstaande wetenschappers, met name Wayne Wiebel en Jean-Paul Grund.

De voorbereiding van de voormeting omvatte onder meer de organisatie van een tweedaagse training onder leiding van Vincent Hendriks en Peter Blanken in de afname van de Nederlandse aanpassing van de **Addiction Severity Index (ASI[a])** voor alle personeelsle-

den van de betrokken therapeutische centra die actief meewerken aan het onderzoek.

Na 18 december 1992, waarop de laatste afspraken met de deelnemende centra werden gemaakt, werd van start gegaan met het **actie-onderzoek in de residentiële setting.** Bij de voormetingen werd de vragenlijst zo vroeg mogelijk na de intake afgenomen, in tegenstelling tot het open interview dat plaatsvond vlak voor het van start gaan van de preventieve fase.

Ondertussen werd in de **ontwenningscentra** van start gegaan met de **preventieve sessies.** Afhankelijk van de opnameduur van de betreffende centra werden er reeds één of meerdere sessiereeksen georganiseerd. De nametingen beginnen in juni 1993.

Wat betreft de **straatgroep**, kon het **actie-onderzoek** pas een aanvang nemen **zodra officieel toelating** was verkregen van de **Substituut-Procureur des Konings** om een dergelijke actie tijdelijk uit te voeren in Antwerpen. Deze toelating kwam er medio januari '93.

3.6 DRUGBELEID OP SCHOOL

Marijs Geirnaert
Projektcoördinator

3.6.1. Situering

Wanneer het gerucht over druggebruik op school de ronde doet of wanneer daadwerkelijk gebruik wordt vastgesteld, rijzen onmiddellijk een aantal vragen . De onzekerheid over wat ecies gebeurt - wie, welk produkt,.. ent zich op de beperkte drugspecifieke kennis van leerkrachten en direktie.

Via een acute reactie op feiten wordt het drugobleem, zoals dat door de schoolleiding wordt geformuleerd, opgelost. Sancties voor de betrokkenen en stilzwijgen of een algemene waarschuwende boodschap voor de andere leerlingen, zijn het populairste recept.
Voorafgaandelijk wordt zelden een houding of een oplossingsstrategie voor deze oblematiek bepaald. Na de crisis wil men zo snel mogelijk het gebeurde (laten) vergeten. Continuïteit in het drugbeleid van de school is dan ook een van de moeilijkste oblemen.

3.6.2. Ontstaan van het project

Met een groep van deskundigen (preventiewerkers alcohol- en andere drugproblemen, PMS-medewerkers, leerkrachten,...) werd in 1991 op initiatief van de VAD en Lion's-Quest een ad hoc werkgroep gevormd om rond het thema "strategieën bij drugproblemen op school" ervaringen uit te wisselen en te beseken. Op basis van de besekingen ontstond een concept waarbij de taken, valkuilen en strategieën voor de verschillende betrokkenen bij de drugoblematiek op school werden uitgeschreven. Dit concept werd getoetst aan de ervaringen, verwachtingen, noden en behoeften van de school, om op basis hiervan een algemeen werkconcept te ontwikkelen.

In 1992 werd in het kader van de Europese drugpreventieweek rond dit concept een discussietekst gepubliceerd die op een rondetafelconferentie met de betrokken onderwijsbetrokkenen werd besproken (zie elders: Europese drugpreventieweek).

Eind 1992 startte een projekt binnen VAD die de verdere uitwerking van dit concept voorziet. Het projekt wordt gecofinancierd door de minister van Volksgezondheid en de minister van Onderwijs en beloopt 1 jaar. Hilde De Man is op dit projekt tewerkgesteld.

3.6.3. Planning

In de loop van 1993 zullen een aantal werkmodellen worden ontwikkeld die bruikbaar zijn voor scholen die een drugbeleid willen ontwikkelen. Het is hierbij de bedoeling om met alle betrokkenen (directie, leerkrachten, PMS/MST, ouders en leerlingen) een drugbeleid uit te werken rond 3 pijlers:

- een plan: bestaande uit regels en grenzen met betrekking tot druggebruik en een

aantal strategieën om die te realiseren

- interventie: bestaande uit opvang en begeleiding van obleemleerlingen
- opvoeding: eventie en gezondheidsvoorlichting en -opvoeding.

Het project wordt begeleid door een stuurgroep bestaande uit de meeste eventiewerkers, vertegenwoordigers van Quest en Proges en vertegenwoordigers uit PMS/MST. Dit projekt moet èen ondersteuning vormen voor de werking van de preventiewerkers binnen het onderwijs.

C. BIJLAGEN

BIJLAGE 1

1.1. Statuten en reglement van inwendige orde

a. Statuten

Artikel 1.

De vereniging wordt genoemd : Vereniging voor alcohol- en andere drugproblemen, studie, preventie, hulpverlening, afgekort V.A.D.

Artikel 2.

De zetel van de vereniging zal gevestigd zijn te Brussel

Artikel 3.

De vereniging heeft tot doel : studie, preventie en hulpverlening inzake alcohol- en drugproblemen te bevorderen door coördinatie, ondersteuning, belangenverdediging van bestaande en nieuwe initiatieven en verenigingen met preventieve en/of hulpverlenende doelstelling;

- door ontplooiing van aktiviteiten op het vlak van de gezondheidsvoorlichting en opvoeding en het verstrekken van adviezen;
- door stimulering van studie, vorming, programmatie en wetenschappelijk onderzoek.

Artikel 4.

Als lid van de vereniging kunnen toetreden :

- werkende leden :
  a. personen die afgevaardigd zijn door de vereniging, organisatie of werkgroep met specifieke activiteiten betreffende de doelstellingen. Elk orgaan is slechts door één persoon vertegenwoordigd.
  b. personen die ter zake duidelijke belangstelling en bekwaamheid hebben of die door

hun functie of bevoegdheid belangrijk zijn voor het verwezenlijken van de doelstellingen.

- geassocieerde leden :

personen of vertegenwoordigers van een vereniging, organisatie of werkgroep die bijzonder geïnteresseerd zijn in de werking van de vereniging.

Deze leden hebben geen stemrecht en worden als waarnemers uitgenodigd op algemene vergaderingen.

Het Reglement van Inwendige Orde bepaalt verder de kwalifikatie der leden.

Artikel 5.

Het aantal leden is onbeperkt, doch minstens 6 werkende leden. Daarenboven mag het aantal werkende leden onder b. hoogstens de helft bedragen van het aantal uit a.

Artikel 6.

Kandidaat-leden richten hun aanvraag tot toetreding aan de raad van beheer, die de kandidatuur onderzoekt en ze voorlegt aan de algemene vergadering die hierover dan beslist bij geheime stemming. Ontslagneming en uitsluiting gebeurt zoals bij de wet voorzien.

Artikel 7.

De algemene vergadering bepaalt het bedrag van de jaarlijkse lidmaatschapsbijdrage. Dit mag 10.000 frank niet overschrijden.

Artikel 8.

De algemene vergadering wordt naargelang noodzakelijkheid samengeroepen door de beheerraad, doch minstens éénmaal per jaar en wel in principe voor 1 april. De samenroeping gebeurt door een eenvoudige omzendbrief, vermeldend de agenda van de vergadering, minstens 10 dagen voordien.

Artikel 9.

Naast de reeds vermelde bevoegdheid in verband met de toetreding, uittreding, uitsluiting, lidmaatschapsbijdrage, beslist de algemene vergadering onder meer over :

- de wijziging van de statuten;
- de goedkeuring en wijziging van het reglement van inwendige orde;
- de benoeming en afzetting van beheerders;
- de jaarlijkse aanstelling van één of twee commissarissen voor het nazicht der rekeningen;
- goedkeuring van rekeningen en begroting;
- ontbinding en vereffening van de vereniging;

Artikel 10.

De beslissingen van de algemene vergadering worden bij eenvoudige meerderheid genomen, tenzij wettelijk een tweederde meerderheid vereist.

Elk lid heeft één stem. Een tweede stem, doch niet meer, kan bij volmacht verleend worden door een andere stemgerechtigde.

Artikel 11.

De raad van beheer bestaat uit maximum dertig leden, gekozen door de algemene vergadering.

Maximum twintig leden komen uit de werkende leden onder a. Zowel de preventieve als de hulpverlenende werking moet gelijkwaardig vertegenwoordigd zijn. Bij de kandidaatstelling zal melding gemaakt worden van de genomen optie. Daarenboven wordt een evenredige vertegenwoordiging vereist per provincie met dien verstande dat elke provincie over maximum vier vertegenwoordigers beschikt; in de provincie Brabant worden er twee voorbehouden voor Nederlandstalig Brussel. Ook bij de provinciale vertegenwoordiging van de genomen optie preventie of hulpverlening. Daarenboven kunnen er nog leden gekozen worden uit werkende leden onder b. tot maximum de helft van het aantal gekozen leden uit de werkende leden onder a.

Artikel 12.

De leden van de raad van beheer worden gekozen voor vier jaar. Om de twee jaar is de helft van de beheerders uittredend, doch herverkiesbaar. Benoemingen van beheerders voor tussentijdse vacatures, gelden tot aan de volgende algemene benoeming van 1/5 van de beheerraad.

Artikel 13.

De raad van beheer wordt samengeroepen door de voorzitter volgens noodzaak, doch minstens trimestrieel, en op aanvraag van 1/5 van de beheerraadsleden.

Artikel 14.

De raad van beheer heeft bevoegdheid zoals bij wet en deze statuten voorzien.
De beslissingen worden geldig genomen, bij aanwezigheid of vertegenwoordiging, van minstens de helft van de leden. Een aanwezige beheerder kan maar over één volmacht beschikken. De raad van beheer kan bepaalde opdrachten toevertrouwen aan één of meerdere beheerders of aan een derde.

Artikel 15.

De raad van beheer benoemt, bij tweejaarlijkse verkiezing van de beheerders, onder zijn leden een dagelijks bestuur, minstens bestaande uit : een voorzitter, een ondervoorzitter, een sekretaris, een penningmeester.
Het reglement van inwendige orde en de raad van beheer bepaalt hun bevoegdheid.

Artikel 16.

Bij ontbinding van de vereniging zal haar bezit besteed worden aan een doel dat het meest de huidige doelstellingen benadert.

Artikel 17.

Voor al wat door deze statuten niet werd geregeld, is de wet van 27 juni 1921 van toepassing.

b. Reglement van inwendige orde

De VAD werd officieel opgericht op 2 oktober 1982. Ze wil in de Vlaamse Gemeenschap alle aktiviteiten inzake alcohol en andere drugs bundelen en zowel de behandelingsdiensten als de preventieverenigingen samenbrengen in één organisatie.

Voor Nederlandstalig België betekent dit een heropnemen van de activiteiten van het

N.C.A.T. (Nationaal Comité voor studie en preventie van het Alcoholisme en andere Toxicomanieën) en van de N.F.K.A.T. (Nationale Federatie van Konsultatiebureaus voor de zorg van Alcoholisten en andere Toxicomanen) die beiden in de loop van 1982 ontbonden werden.
Eveneens nam de VAD de activiteiten over van het Overlegcomité over alcohol en andere drugs (1979-1983).
In de Belgisch-nationale vereniging N.C.A.D. (Nationaal Comité voor Alcohol- en andere Drugproblemen) wil de VAD de Nederlandstalige vleugel zijn.

Zij gelooft in de noodzaak van speciale aandacht voor en aanpak van de problematiek rond alcohol en andere drugs. In een totale aanpak van G.V.O. (Gezondheidsvoorlichting en -opvoeding) en geestelijke gezondheidszorg dreigt de specifieke benadering verloren te gaan.

c. Leden

Artikel 1.
De aanvraag tot lidmaatschap moet schriftelijk gebeuren. De aanvraag van leden-vertegenwoordigers moet vergezeld zijn van statuten of standregels en een recent activiteitenverslag van het organisme. Tevens moet de kandidaat de statuten en het reglement van inwendige orde onderschrijven.

Artikel 2.
Overeenkomstig art. 6 van de statuten onderzoekt de beheerraad de lidmaatschapsaanvragen.
De beheerraad gaat de specificiteit na van de activiteiten betreffende onze doelstellingen van de vereniging, organisatie of werkgroep die een persoon wensen af te vaardigen als werkend lid bij onze vereniging.
Eveneens gaat de beheerraad de geëigende kwalificatie na van de persoon, kandidaat werkend lid, die ter zake duidelijke belangstelling en bekwaamheid heeft of die door zijn functie of bevoegdheid belangrijk is voor het verwezenlijken van onze doelstellingen.
Ook de motivatie en de interesse van de kandidaat-geassocieerd lid wordt nagegaan door

de beheerraad.

Na onderzoek stelt de beheerraad het kandidaat-lid en zijn eventuele organisatie voor aan de algemene vergadering.

Artikel 3.

Leden-vertegenwoordigers worden als uitgesloten beschouwd als hun organisme aan de beheerraad van onze vereniging schriftelijk laat weten dat zij niet langer als vertegenwoordiger van hun organisme kunnen functioneren. De vervanging door een nieuwe vertegenwoordiger moet geregeld worden zoals bepaald in Art. 6 van de statuten.

Leden die de doelsteling van de vereniging niet langer helpen bevorderen of die hun lidgeld, na schrifteijke aanmaning, niet vereffenen, kunnen door de beheerraad aan de algemene vergadering voorgesteld worden om hen van hun lidmaatschap te ontslaan.

d. Algemene Vergadering

Artikel 4.

De algemene vergadering wordt geldig samengeroepen door de voorzitter of twee leden van het dagelijks bestuur of een vijfde van de beheerders of een derde van de leden van de algemene vergadering.

Artikel 5.

Van elke vergadering wordt een verslag gemaakt. De voorzitter van de vergadering duidt de verslaggever aan. Uittreksels van de verslagen worden slechts afgeleverd door de voorzitter of twee leden van het dagelijks bestuur.

Artikel 6.

De algemene vergadering wordt voorgezeten door de voorzitter ; bij afwezigheid of ontstentenis, in volgorde door de oudste ondervoorzitter of (eventueel) door de tweede ondervoorzitter of door de oudste aanwezige beheerder.

e. Raad Van Beheer

Artikel 7.

In principe wordt de beheerraad evneeens samengeroepen door een eenvoudige omzendbrief, vermeldend de agenda van de vergadering, minstens tien dagen voordien, tenzij hoogdringend een andere procedure wettigt.

Artikel 8.

Men kan slechts lid worden van de beheerraad na minstens één jaar lidmaatschap.

Artikel 9.

De beheerraad of het dagelijks bestuur maken melding van de vacatures in de beheerraad bij samenroeping van de algemene vergadering. Kandidaat-beheerders maken hun kandidatuur met motivatie schriftelijk over aan de voorzitter, ten laatste drie dagen voor de algemene vergadering. Leden-vertegenwoordigers uit een bepaalde provincie kunnen voor hun regionale vertegenwoordiging gezamenlijk kandidaat-beheerders voordragen. De plaats van de zetel van het organisme is bepalend voor de provinciale uitschrijving.

Artikel 10

De verkiezing gebeurt bij geheime stemming. Een kandidaat is gekozen als hij de helft plus één der stemmen haalt.

Artikel 11

Van elke vergadering wordt een verslag opgemaakt door de secretaris van de vereniging. Bij afwezigheid wordt een verslaggever aangeduid door de voorzitter van de vergadering. Dit verslag is ter inzage beschikbaar voor de leden van de vereniging. Uittreksels worden eveneens slechts door de voorzitter of 2 leden van het dagelijks bestuur afgeleverd.

f. Dagelijks bestuur

Artikel 12.

Bij de samenstelling van het dagelijks bestuur zal men er rekening mee houden dat de drie opties uit de doelstellingen nl. studie, preventie en hulpverlening voldoende aandacht zullen krijgen.

Artikel 13.

De voorzitter is bevoegd voor het totale beleid en de uitvoering, maar kan na raadpleging van het dagelijks bestuur bevoegdheden delegeren.

Artikel 14

De ondervoorzitter (oudste in leeftijd) vervangt desgevallend de voorzitter of wordt bij langdurige afwezigheid of wegvallen van de voorzitter, voorzitter ad interim, doch slechts tot aan de eerstvolgende beheerraad die dan moet beslissen over de opvolging.

Artikel 15

De secretaris is verantwoordelijk voor de verslaggeving ; eveneens voor de correspondentie en de uitnodigingen in opdracht van de voorzitter.

Artikel 16

De penningmeester houdt het kasboek bij met inkomsten en uitgaven. Hij is verantwoordelijk voor het financieel verslag en de begroting. Voor de bankverrichtingen neemt hij de maatschappelijke handtekening ; de voorzitter zal bij de financiële instellingen een volmacht hebben en parafeert de betalingsverrichtingen en buitengewone uitgaven.

g. Verdere structuren

Artikel 17

Naast de nationale coördinatie wenst de vereniging ook de lokale en vooral provinciale werking te stimuleren. Ze vraagt van haar leden een ruime samenwerking waarbij het

gezamenlijk doel primeert.

Artikel 18

Om de doelstelling van de verenigingen te verwezenlijken, zullen themagerichte wergroepen opgericht worden. De verantwoordelijken worden om de twee jaar door de beheerraad samengesteld.

Artikel 19

De VAD wenst zich aan te sluiten bij nationale en internationale organisaties die overkoepelend actief zijn en analoge doelstellingen nastreven.

BIJLAGE 2

2.1. LEDENLIJST

Volgens de algemene vergadering van 15/04/92.

AERTSSEN Wim,
Wijnveld 18, 9112 Sinaai;
vertegenwoordiger van de ontwenningsafdeling van het **Crisisinterventiecentrum De Ark**, Hundelgemsesteenweg 1, 9820 Merelbeke;
sektie hulpverlening

ANSOMS Constant,
Kumtichstraat 140, 3300 Tienen;
vertegenwoordiger van de ontwenningsafdeling van de **Psychiatrische Kliniek Broeders Alexianen**, Veldbornstraat 39, 3300 Tienen;
sektie hulpverlening

BEERDEN Tony,
Zwanenstraat 3/2, 3500 Hasselt;
vertegenwoordiger van het **Militair Centrum voor Alcoholistenzorg**, Hechtelsesteenweg 3, 3970 Leopoldsburg;
sektie hulpverlening

BOGERS Gerard,
Kroonmolenstraat 1, 9100 St.-Niklaas;
vertegenwoordiger van de **Katolieke Werkgroep rond alcohol en andere drugs**, Kroonmolenstraat 1, 9100 St.-Niklaas;
sektie preventie

BROUCKE Marina,
Grote Winkellaan 72, 1820 Grimbergen;
vertegenwoordigster van het **Psychosociaal Centrum Primavera**, de Smet de Naeyerlaan 470, 1090 Brussel;
sektie hulpverlening

CASSELMAN Joris,
geneesheer-psychiater, Leopold III-laan 14, 3001 Heverlee;
individueel lid

CRUYT Mark,
Lissiusstraat 7, 2960 Brecht
vertegenwoordiger voor de ontwenningsunit van De Fase, Stationsstraat 22D, 2570 Duffel

DAVELOOSE Rita,
diensthoofd, Nieuwland 10, 3090 Overijse;
individueel lid

DE BOCK Mia,
Heide 36, 9260 Wichelen;
vertegenwoordigster van het Provinciaal Overlegkomitee over alcohol en andere drugs Brabant, de Smet de Naeyerlaan 470, 1090 Brussel;
sektie preventie

DEBREF Georges,
directeur, Sint-Norbertusstraat 51, 3400 Landen;
individueel lid

DE DECKER Jan,
F. Gilsonlaan 28, 2650 Edegem;
vertegenwoordiger van het Medicosociaal Centrum Altox, Ketsstraat 17, 2018 Antwerpen;
sektie hulpverlening

DE GROOTE Yvan,
Kouterstraat 6, 9620 Zottegem;
vertegenwoordiger van de Ontwenningssetting, Psychiatrisch Ziekenhuis Sint-Franciscus, Penitentenlaan 7, 9620 Zottegem;
sektie hulpverlening

DELBEKE Marie-Louise,
Dreef 4, 9040 Gent;
vertegenwoordigster van Schoner Leven, Dreef 4, 9040 Gent;
sektie preventie

DELMEIRE Filip,
Eyloschlaan 16, 9070 Destelbergen;
vertegenwoordiger van het **Centrum voor Studie, Behandeling en Preventie van Alcoholisme en Toxicomanieën (C.A.T.)**, Hospitaalstraat 7, 9000 Gent;
sektie hulpverlening

DE NEVE Nadine,
Oude Staatsbaan 119, 9991 Adegem/Maldegem;
vertegenwoordigster van de **Neuropsychiatrische kliniek Sint-Camillus, Ontwenningsafdeling "Kasteel"**, Beukenlaan 20, 9051 Sint-Denijs-Westrem;
sektie hulpverlening

DE VENTER Roos,
Plantenstraat 68, 8400 Oostende;
vertegenwoordigster van de **Vereniging voor Geesteshygiëne**, Frère Orbanstraat 143, 8400 Oostende;
sektie preventie

FIERENS Greta,
Steenlandlaan 1, 2660 Hoboken;
vertegenwoordigster van het **Behandelingscentrum voor verslavingsziekten, Psychiatrisch Ziekenhuis Broeders Alexianen**, Provinciesteenweg 408, 2530 Boechout;
sektie hulpverlening

FRANSSENS Heidi,
Koerselsesteenweg 19, 3580 Beringen;
vertegenwoordigster van het **Ontwenningscentrum "Katarsis"**, Pastoor Raymeakersstraat 19-21, 3600 Genk;
sektie hulpverlening

HEBBELINCK Denise,
Gelukstraat 17, 9000 Gent;
vertegenwoordigster van de **Vereniging Alcoholvrij Wegverkeer**, Gelukstraat 17, 9000 Gent;
sektie preventie

HEBBELINCK Marcel,
Merellaan 10, 1150 Brussel;
vertegenwoordiger van de **Internationale Organisatie van Goede Tempelieren**, Gulden Roedestraat 30, 9090 Gent;
sektie preventie

HEBBRECHT Marc,
Eeuwfeestwal 24, 3700 Tongeren
vertegenwoordiger van het **behandelingsprogramma voor toxicomanen, Psychiatrisch Ziekenhuis Sancta Maria**, Melverencentrum 111, 3800 Sint-Truiden;
sektie hulpverlening

HERREMAN Hugo,
Van Beethovenlei 49, 2900 Schoten;
vertegenwoordiger van het **Medicosociaal Centrum Matt Talbot**, Moorkensplein 14, 2140 Borgerhout;
sektie hulpverlening

JORDENS Godelieve,
Weidestraat 47, 3511 Kuringen;
vertegenwoordigster van het **Centrum voor Alcohol- en andere Drugproblemen**, Luikersteenweg 134, 3500 Hasselt;
sektie preventie

LISSENS Guido,
Pompelhoekstraat 29, 9220 Hamme;
vertegenwoordiger van het **behandelingsprogramma voor verslavingsproblemen, Psychiatrisch Ziekenhuis Sint-Hiëronymus**, Dalstraat 120a, 9100 Sint-Niklaas;
sektie hulpverlening

MAERTENS Johan,
Damse Vaart West 8, 8340 Damme;
vertegenwoordiger van de **drugvrije therapeutische gemeenschap "De Sleutel"**, Hundelgemseteenweg 1, 9820 Merelbeke;
sektie hulpverlening

MEESTERS Piet,
Kerkplein 3, 9900 Eeklo;
vertegenwoordiger van de **Vereniging voor Geesteshygiëne**, Tieltsesteenweg 10, 9900 Eeklo;

sektie hulpverlening

MENGELS Willy,
Stokerijstraat 6, 3500 Hasselt;
vertegenwoordiger van de **Caritatieve Volkswerken**, Kempische Kaai 11, 3500 Hasselt;
sektie preventie

MOENS Ann,
Scheldedijk 7, 9200 Grembergen;
vertegenwoordigster van de **Werkgroep Drugpreventie**, Grote Markt 37, 9100 Sint-Niklaas;
sektie preventie

OOMS Paul,
Gen. Slingeneyerlaan 39, 2100 Deurne;
vertegenwoordiger van het **Studie- en Aktiecentrum voor Maatschappelijke Welzijnszorg (S.A.W.)**, Moorkensplein 14, 2140 Borgerhout;
sektie preventie

PUTS Johannes,
Boeveriestraat 18, 8000 Brugge;
vertegenwoordiger van **Sobriëtas West-Vlaanderen**, Hauwerstraat 19, 8000 Brugge;
sektie preventie

RIJSBOSCH Corrie,
Lange Nieuwstraat 55, 2000 Antwerpen;
vertegenwoordigster van het **Antwerps Drug-Interventie-Centrum (A.D.I.C.)**, Generaal Belliardstraat 16, 2000 Antwerpen;
sektie hulpverlening

SCHOLS Leon,
Elzenstraat 16; 3600 Genk;
vertegenwoordiger van het **Limburgs Platform Overleg Verslaving**, Luikersteenweg 134, 3500 Hasselt;
sektie preventie

THEUWEN Jan,
Hoogland 9, 8940 Wervik;
vertegenwoordiger van het **Opvangcentrum voor Drugverslaafden Kompas**, Ijzer-

kaai 32, 8500 Kortrijk;
sektie hulpverlening

TIESEMA Pieter,
Prof. Molenaarlaan 20, 2241 RC Wassenaar (Nederland);
individueel lid

VANDENBERGHE Hugo,
Dennenlaan 40, 9860 Scheldewindeke;
vertegenwoordiger van de **Kliniek De Pelgrim**, Spiegel 15, 9860 Oosterzele;
sektie hulpverlening

VAN DE PUTTE Dirk,
Donystraat 26, 3300 Tienen;
vertegenwoordiger van de **Ontwenningsafdeling Sint-Trudo, Psychiatrisch Ziekenhuis Ziekeren**, Ziekerenweg 15, 3800 Sint-Truiden;
sektie hulpverlening

VAN DER KREEFT Peer,
Krijgslaan 148, 9000 Gent;
vertegenwoordiger van **De Sleutel, Dagcentrum voor Verslavingsproblemen v.z.w.**, Dambruggestraat 78, 2008 Antwerpen;
sektie hulpverlening

VANDERVELDEN Medard,
Kasteellaan 59, 3500 Hasselt;
vertegenwoordiger van **Sobriëtas Limburg**, Kempische Kaai 11, 3500 Hasselt;
sektie preventie

VAN DEUN Paul,
Diestsesteenweg 242, 3010 Kessel-Lo;
vertegenwoordiger van het **Onthaalcentrum voor druggebruikers "De Spiegel"**, A. Buyllaan 110 b, 1050 Brussel;
sektie hulpverlening

VAN GODTSNOVEN Marc,
Pater Damiaanlaan 29, 3010 Kessel-Lo;
vertegenwoordiger van de **Ontwenningsafdeling Sint-Jozef** van het **Psychiatrisch Centrum Sint-Kamillus**, Krijkelberg 1, 3043 Bierbeek;
sektie hulpverlening

VAN MONTFOORT Ivo,
Antwerpsesteenweg 350, 2390 Westmalle;
vertegenwoordiger van de **sociotherapeutische afdeling Rozebottel van het Psychiatrisch Centrum Bethaniënhuis**, Handelslei 167, 2980 Sint-Antonius-Zoersel;
sektie hulpverlening

VAN REMOORTEL José,
directrice, Sparrenlaan 2, 9080 Lochristi;
individueel lid

VERBEKE Bert,
Kalkenstraat 22, 8800 Roeselare;
vertegenwoordiger van de **ontwenningsafdeling van de Kliniek Sint-Jozef**, Boterstraat 6, 8740 Pittem;
sektie hulpverlening

VERMEIREN Walter,
Koningin Elisabethlaan 16, 3000 Leuven;
vertegenwoordiger van het **Universitair Gezondheidscentrum**,
Vital De Costerstraat 86, 3000 Leuven;
sektie hulpverlening

VERMEULEN Robert,
Watermolendreef 162, 9100 Sint-Niklaas;
vertegenwoordiger van **De Lossen Babbel v.z.w.**, Polderstraat 8, 9100 Sint-Niklaas;
sektie preventie

WILLEMS Jan,
Kere 3b, 9950 Waarschoot;
vertegenwoordiger van de **therapeutische gemeenschap De Kiem**,
Moortsestraat 76, 9259 Oosterzele
sektie hulpverlening

WOUTERS Luc,
Honzebrouwkstraat 95, 8800 Roeselare;
vertegenwoordiger van het **West-Vlaams Coördinatiecomité voor Alcohol en andere Drugproblemen v.z.w.**, Frere Orbanstraat 143, 8400 Oostende
sektie preventie

Erelid

VARENNE Gaston,
neuropsychiater, Bernheimlaan 40, 9050 Gentbrugge;
erelid

BIJLAGE 3

3.1. SAMENSTELLING BEHEERRAAD

a. SAMENSTELLING BEHEERRAAD (Algemene Vergadering 13 maart 1991)

1. Leden - vertegenwoordigers

	tot 1993	tot 1995
Antwerpen	van der Kreeft P. -	Ooms P. -
Vlaams Brabant Brussel	De Bock M. Broucke M.	Ansoms S. -
Limburg	Schols L. -	Jordens -
Oost-Vlaanderen	Hebbelinck M. Delmeire F.	Meesters P. Hebbelinck D.
West-Vlaanderen	Theuwen J. -	Verbeke B. De Venter R.

waarnemend : Wouters L. (West-Vlaanderen)

2. Individuele leden

93. Debref G.
95. Casselman J., Tiesema P.

b. SAMENSTELLING DAGELIJKS BESTUUR

Voorzitter : Ansoms S.
Ondervoorzitter : Casselman J.
Jordens L.
Penningmeester : Debref G.
Secretaris : Meesters P.

BIJLAGE 4

4.1. BELEIDSNOTA V.A.D. 1992

a. De alcohol- en andere drugproblemen in Vlaanderen

- Ook in Vlaanderen is de aandacht voor alcohol- en andere drugproblemen sterk toegenomen. Recente gegevens wijzen erop dat in Vlaanderen de belangrijkste vorm van drugproblematiek nog steeds alcohol betreft. Op de tweede plaats komt het misbruik van psychofarmaca, vooral van tranquillizers en pijnstillers. Het gebruik van illegale drugs blijft in Vlaanderen, in vergelijking met de ons omringende landen, nog eerder beperkt, maar is niettemin zorgwekkend.
- Niet alleen de omvang, maar ook de complexiteit van deze problemen vraagt om bijzondere inspanningen, zowel vanuit de officiële instanties als vanuit lokale organisaties, en dit op het vlak van zowel preventie als hulpverlening.
- Gezien het grote belang van deze problematiek voor de gehele gemeenschap moet een beroep gedaan worden op de overheid om de financiële middelen voor de noodzakelijke infrastructuur ter beschikking te stellen. Dit moet gebeuren op continue basis.

b. De Vereniging voor Alcohol- en andere Drugproblemen (V.A.D.) v.z.w.

De Vereniging voor Alcohol- en andere Drugproblemen, Papenvest 78, 1000 Brussel, verder in deze tekst afgekort tot "V.A.D.", is een overkoepelende instelling van organisaties en verenigingen die zich binnen de Vlaamse Gemeenschap richten op studie, preventie en hulpverlening inzake alcohol- en andere drugproblemen.

Haar **statutaire doelstelling** luidt als volgt.

"De vereniging heeft tot doel : studie, preventie en hulpverlening inzake alcohol- en andere drugproblemen te bevorderen :

- door **coördinatie**, ondersteuning en belangenverdediging van de bestaande en nieuwe initiatieven en verenigingen met preventieve en/of hulpverlenende doelstelling;
- door **ontplooiing van activiteiten** op het vlak van de gezondheidsvoorlichting en

- -opvoeding en het verstrekken van adviezen;
- door stimulering van studie, vorming, programmatie en wetenschappelijk onderzoek."

c. Structuur

V.A.D. werkt onder het wettelijk statuut van een vereniging zonder winstoogmerk (v.z.w.).

Alle leden vormen de Algemene Vergadering, die een beheerraad benoemt.

De benoemde beheerders duiden een Dagelijks Bestuur aan en wijzen de functies aan.

V.A.D. beschikt over een staf van personeelsleden. Naast de hen specifiek toegewezen functies zijn dezen verantwoordelijk voor de dagelijkse werking (secretariaat, permanentie, informatie, documentatiecentrum, bibliotheek, ...) en nemen zij tevens deel aan de themagerichte werkgroepen.

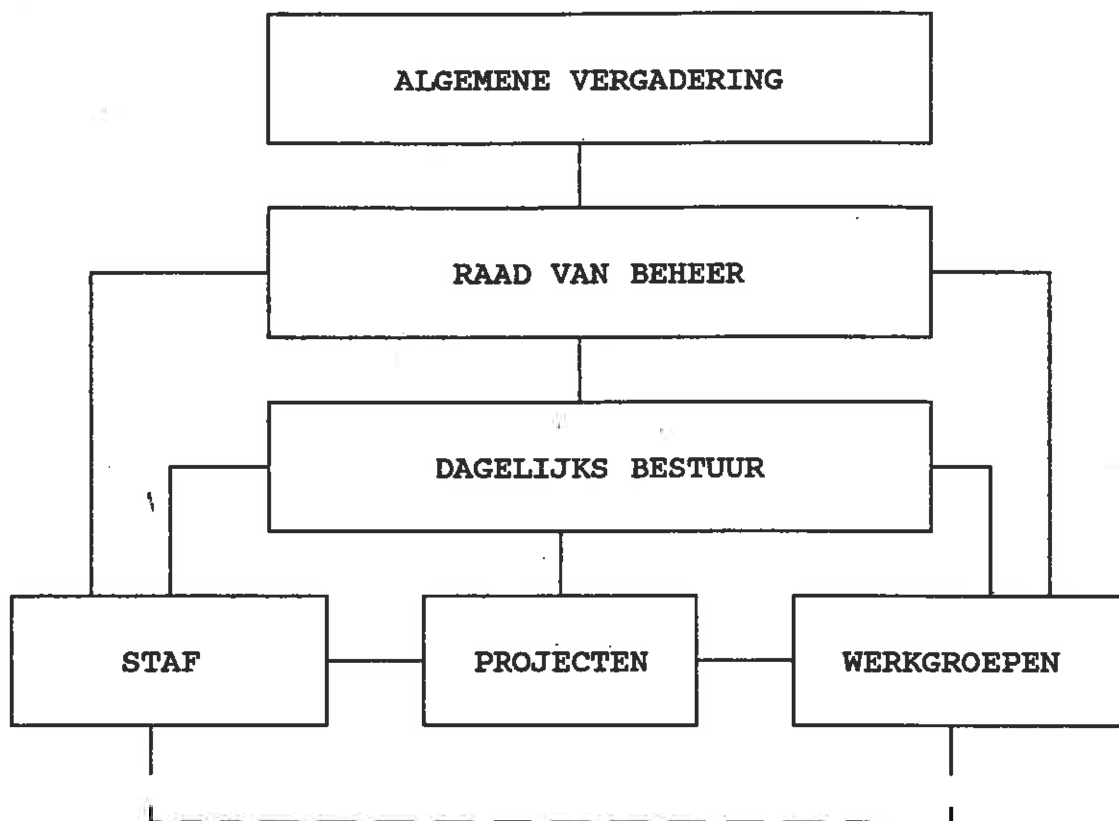
De activiteiten van V.A.D. worden in tijdelijke of permanente themagerichte werkgroepen voorbereid en uitgewerkt, onder de verantwoordelijkheid van de beheerraad. Daartoe zal aan elke werkgroep een lid van de beheerraad toegevoegd worden, die ten gepaste tijde aan de beheerraad rapporteert over de werkzaamheden.

De werkgroepen kunnen zowel opdrachten ontvangen als zelf initiatieven nemen, maar steeds binnen en vanuit V.A.D.

Er wordt regelmatig overleg gepland tussen de verantwoordelijken van de onderscheiden werkgroepen, waarbij men elkaar informeert en samenwerking aanbiedt.

Elke werkgroep beschikt over een beperkt werkingskrediet. De kredieten voor eventuele bijzondere activiteiten worden jaarlijks vastgelegd in de begroting.

De structuur van V.A.D. blijkt ook uit onderstaand organogram :

d. Werking

V.A.D. is bereid tot samenwerking met de overheid, enerzijds door het formuleren van deskundige adviezen, anderzijds door zich beschikbaar te stellen voor concrete medewerking aan uitvoerende taken.

Deze bereidheid uit zich in het feit dat de V.A.D. constituerend lid is van het Vlaams Instituut voor Gezondheidspromotie, opgericht volgens het Executieve Besluit van 30/06/91. Hierdoor verklaart de V.A.D. zich bereid met behoud van haar autonomie samen te werken in een globaal preventiebeleid.

Als koepelorganisatie beoogt V.A.D. een maximale representativiteit voor organisaties en instellingen waarvan de activiteiten primordiaal betrekking hebben op studie, preventie en/of hulpverlening inzake alcohol- en andere drugproblemen.

V.A.D. neemt een coördinerende functie op zich, zowel tussen lokale organisaties als ten aanzien van nationale en internationale instanties.
Op lokaal, provinciaal, nationaal en internationaal niveau stuurt V.A.D. aan op ruime samenwerking, waarbij het gezamenlijke doel primeert.
V.A.D. wil een platform zijn voor de uitwisseling van kennis en van ervaringen, om zodoende de deskundigheid te bevorderen en om bij te dragen aan permanente vorming en training.
Bovendien wenst V.A.D. de feitelijke belangrijkheid van de alcohol- en andere drugproblematiek voortdurend onder de aandacht te brengen.
Binnen haar eigen structuur ontwikkelt V.A.D. een werking op drievoudig terrein.

1. V.A.D. en studie

Het wetenschappelijk onderzoek dient bevorderd te worden. In de eerste plaats gaat het hierbij om toegepast onderzoek ten dienste van een betere praktijk van preventie en hulpverlening. Dergelijke initiatieven moeten gestimuleerd worden door middel van contacten met universiteiten (onder meer eindverhandelingen en proefschriften) en met lokale organisaties (onder meer registratie). Zo nodig worden er vanuit V.A.D. zelf onderzoeksprojecten ontworpen en uitgevoerd.
De epidemiologische opvolging van de alcohol- en andere drugproblematiek is hierbij een prioritaire bekommernis. V.A.D. verzamelt alle beschikbare gegevens en zorgt voor eventuele synthese en publicatie.

2. V.A.D. en preventie

Binnen het algemene kader van welzijn en gezondheid ontwikkelt V.A.D. een preventiebeleid ten aanzien van een verantwoord gebruik of niet-gebruik van psychoactieve middelen en ten aanzien van andere vormen van gedrag met risico voor afhankelijkheid.
Omwille van de uitgebreidheid en complexiteit van de problematiek vraagt een dergelijke preventiewerking om specifieke deskundigheid bij de uitvoering. Hierbinnen is ruimte voor zowel een algemene G.V.O.-benadering, specifieke primaire preventie als secundaire preventie.
Dergelijk omvattend preventiewerk dient centraal gecoördineerd en begeleid te

worden om gemeenschappelijke en wetenschappelijk verantwoorde visies en strategieën te ontwikkelen. Dit is de enige efficiënte manier die systematische en globale maatschappijbeïnvloeding mogelijk maakt.
Volgens omstandigheden of planmatige aanpak kunnen accenten gelegd en specifieke acties opgezet worden.
Lokale initiatieven kunnen vanuit een globale visie ondersteund worden om op de concrete plaatselijke behoeften in te spelen. Deze lokale projecten kunnen aanzetten zijn tot hernieuwde lokale of bredere initiatieven.
Als koepelorganisatie neemt V.A.D. deel aan het overleg met andere preventief werkzame organisaties, dit in functie van hun doelstellingen en doelgroepen.

3. V.A.D. en hulpverlening

In Vlaanderen bestaat een waaier van hulpverleningsmogelijkheden, zowel ambulant als residentieel, gaande van algemeen tot zeer gespecialiseerd.
V.A.D. wil de kwaliteit en samenwerking binnen de hulpverlening bevorderen, onder meer door het inrichten van studiedagen en trainingen, en betrekt hierbij zowel meer als minder gespecialiseerde hulpverleners.
Waar nationaal of regionaal lacunes vastgesteld worden, moet gestimuleerd en meegewerkt worden om nieuwe voorzieningen op te richten.
Nieuwe therapeutische modellen moeten met belangstelling gevolgd en eventueel gestimuleerd worden.

e. Middelen

Naast de overheidssubsidiëring voor algemene werking, projecten en specifieke opdrachten, zijn sponsoring en fund raising noodzakelijk, die best centraal georganiseerd worden om versnippering en concurrentie te vermijden.

f. Konkretisering

Elk jaar zal, als voorbereiding van het komende werkjaar, samen met het opmaken van de begroting, gestreefd worden naar het vastleggen van bijzondere aandachtspunten in overleg met de werkgroepen, en naar het plannen van activiteiten in overeenstemming daarmee.

4.2. BELEIDSVERKLARING 1992

a. Inhoudelijke opties

- Er moet een evenwichtige ordening van prioriteiten tot stand worden gebracht in termen van het drieluik "studie", "preventie", en "hulpverlening".

Een evenwaardige aandacht voor de verschillende produkten lijkt wenselijk, zonder studie, preventie of hulpverlening produktmatig te willen opsplitsen. Naar buiten toe wordt blijkbaar de deskundigheid van V.A.D. inzake alcohol (-problemen) al ruim erkend, maar voor medicatie en illegale drugs is dit niet in even grote mate het geval.
Dit jaar wordt de aandacht gevestigd op de illegale druggebruikers in Vlaanderen.
We onderzoeken hierbij in welke mate vanuit de V.A.D. kan samengewerkt worden met de organisatoren van de geplande Europese Drugpreventieweek van 16 tot 22 november.
Binnen de erkende projektwerkingen is er ook ruime aandacht voor de illegale drugproblematiek. Het preventieproject werkt rond de thema's drugbeleid in de scholen, politie en drugpreventie, eigen vorming. Werk en Middelenmisbruik verruimt de problematiek van alcohol en werk eveneens naar druggebruik en werk.
Het project Comités Bijzondere Jeugdzorg werkt een preventiemodel rond drugs uit voor intermediaren in het jeugdwelzijnswerk. De problematiek rond AIDS, de illegale druggebruikers en het onderzoeksproject 'Illegale druggebruikers en Aids' worden er besproken.
Als bijzondere aandachtspunten gelden de doorlichting van de media met betrekking tot illegale drugs en de controverse rond methadonprogramma's.

- De V.A.D. wil als koepel een zekere dienstverlenende functie hebben om haar aangesloten leden-organisaties maximaal ten dienste te staan in samenwerking met lokale organisaties. Dit kan door het aanreiken van preventieprogramma's en -materiaal, maar ook door het samenbrengen van organisaties met eenzelfde belangenverdediging, zoals Drugvrije Therapeutische Gemeenschappen.

- Omdat ook het Brussels Hoofdstedelijke Gewest bevoegdheden heeft inzake gezondheidsbeleid, waaronder alcohol en andere drugs, moet naast de Vlaamse

Gemeenschap ook met deze overheidsinstantie contact genomen worden om een samenwerking op gang te zetten.

- De V.A.D. moet een actieve "public relations"-functie vervullen, die kan bestaan uit regelmatige persontmoetingen, georganiseerde berichtgeving rond alcohol en andere drugs in de pers en het optimaliseren van het eigen informatiemedium "V.A.D.-berichten".

- Sommige inhoudelijke thema's kunnen parallel uitgewerkt worden binnen verschillende werkgroepen, doch met het nodige onderlinge overleg. Onderzoeksactiviteiten moeten gecoördineerd worden door de werkgroep epidemiologie.

b. Strukturele opties

1. Algemeen

- Prioritair in 1992 is de organisatie van de samenwerking met het Vlaams Instituut voor Gezondheidspromotie. Er moeten duidelijke afspraken komen omtrent huisvesting, inrichting, secretariaat en documentatiecentrum, plaats van het preventieproject, gezamenlijke coördinatie en uitwerking van preventie-activiteiten, functionele werkgroepen... Wellicht zullen overgangsregelingen moeten genomen worden.

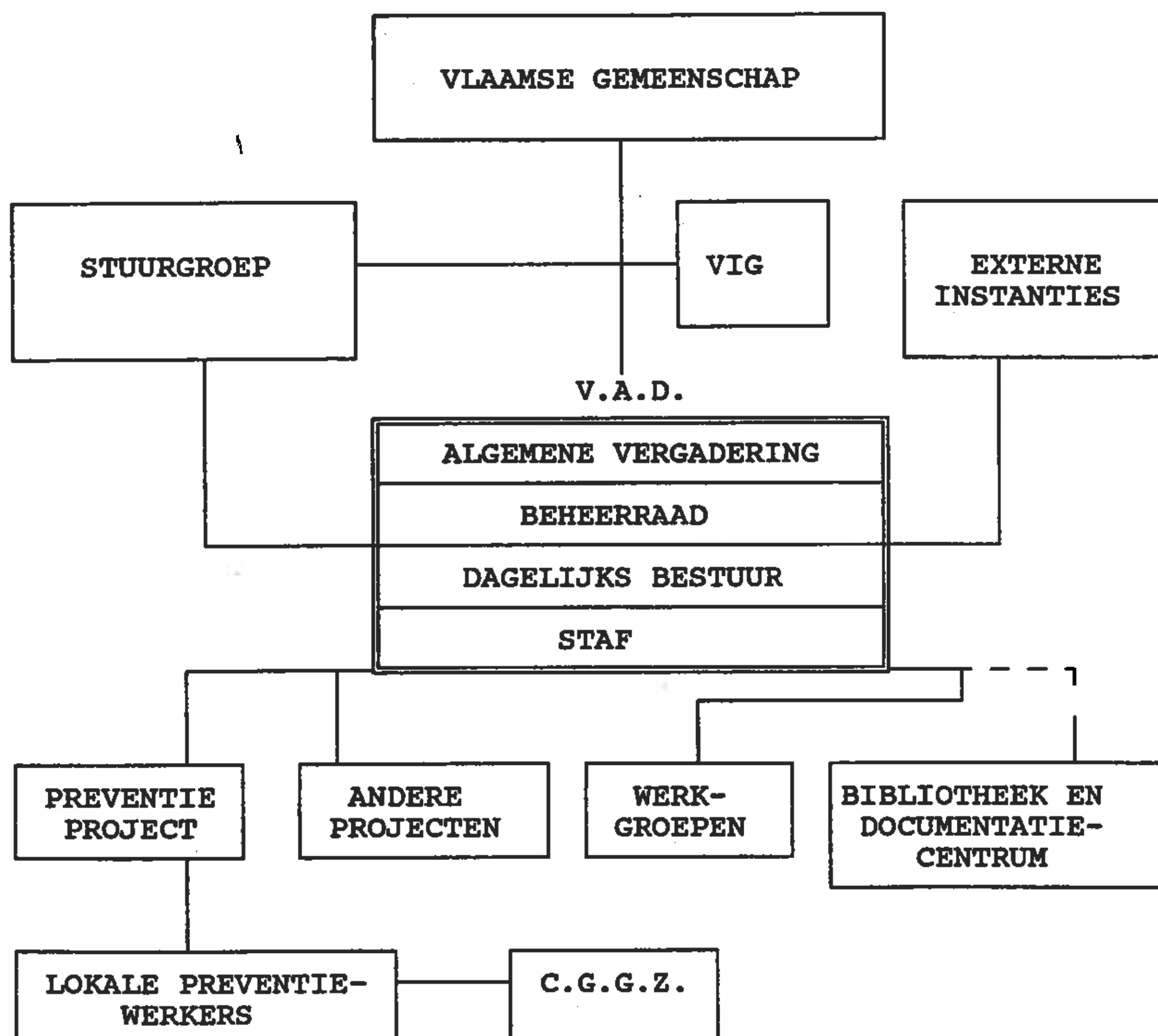
- Zowel bestuurlijke en beleidsgerichte als inhoudelijke en op deskundigheid gegronde verantwoordelijkheden worden door de V.A.D. waargenomen. De beheerraad blijft samen met de werkgroepen en de aangesloten organisaties voortdurend aan de beide aspecten de nodige aandacht besteden.

- Externe standpunten namens V.A.D. worden in eerste instantie vertolkt door de voorzitter. Naast deze kunnen echter ook de verantwoordelijken van de themagerichte werkgroepen naar buiten toe als woordvoerder van V.A.D. optreden, na voorafgaand overleg met de voorzitter.

2. *Commissie financiën*

Om de vereniging ook van eigen middelen te voorzien wordt een commissie financiën opgericht, waarbij ook bekwame externen kunnen aangetrokken worden.
Deze commissie neemt zelf initiatieven tot fondsenwerving en coördineert eveneens de eventuele sponsoraanbreng door de werkgroepen.
Ook de mogelijkheid om belastingsaftrekbare giften te ontvangen moet gepropageerd en benut worden.

3. *Bepalingen omtrent het preventiewerk, de werkgroepen en de staf.*

a. Het preventiewerk

Op basis van een richtnota sloot de V.A.D. en de Vlaamse Gemeenschap op 12/11/87 een overeenkomst, waarbij de V.A.D. de opdracht aanvaardde van de algemene coördinatie en inhoudelijke uitwerking van de preventie voor alcohol- en andere drugproblemen binnen de Vlaamse Gemeenschap, dit in samenwerking met de lokale preventiewerkers, toegevoegd aan een aantal diensten voor geestelijke gezondheidszorg. Het Vlaamse Executieve Besluit van 30/06/91 kent de coördinatieopdracht van het preventieproject toe aan het V.I.G. De V.A.D., hierbij gesteund door de stuurgroep, wenst gedelegeerd te worden om deze opdracht in feite te blijven waarnemen. De actie voor preventie naar de gemeenten toe onder het motto "Drink Wijs" wordt verder gezet en samen met geëngageerde gemeentebesturen in praktijk gebracht. Een workshop voor gemeentemandatarissen en -ambtenaren wil de gemeenten hiervoor verder sensibiliseren en ondersteunen.
Dit jaar wordt ook bijzondere aandacht gegeven aan de illegale drugproblematiek.

b. De werkgroepen

- De oprichting van werkgroepen en het aanwijzen van de verantwoordelijken ervan gebeuren door de beheerraad.
- Aan elke werkgroep wordt in principe een beheerder verbonden, die naast het schriftelijk verslag ook mondelinge informatie doorgeeft aan de beheerraad.
- De werkgroepen kunnen zelf hun inhoudelijke werking bepalen of opdrachten krijgen van beheerraad en dagelijks bestuur.
- Aan elke werkgroep wordt een staflid toegevoegd, aan wie volgens redelijkheid opdrachten gegeven kunnen worden.
- Publicaties, rapporten en externe manifestaties gebeuren onder goedkeuring en medeverantwoordelijkheid van het bestuur.
- Voor overleg en evaluatie zal het dagelijks bestuur een aantal van zijn vergaderingen beleggen samen met de verantwoordelijken van de werkgroepen en de stafleden.
- In de begroting van de vereniging wordt voor elke werkgroep 15.000 fr. voorzien waarover men vrij kan beschikken voor kleine onkosten. Verplaatsingsvergoedingen voor leden van de werkgroepen, worden enkel betaald aan leden die niet tot de

V.A.D. behoren vanuit een organisatie of ten persoonlijke titel. Grote kosten moeten vooraf opgenomen worden in de begroting of het akkoord krijgen van het bestuur.

c. De staf

- In afwachting van benoeming van een directeur werken de personeelsleden collegiaal als één groep en behartigen samen de belangen van de V.A.D., zoals algemene informatie, "public-relations" en permanentie, met intern overleg, in samenspraak met de secretaris. Bij benoeming van een directeur zullen in overleg met de personeelsleden de verantwoordelijken vastgelegd worden.
- Mevrouw A. Haegemen-De Jaeger, gedelegeerde secretaresse van het V.I.G., staat in voor de algemene administratie, inbegrepen de boekhouding, de personeelsadministratie en de dienstregelingen (onder andere de permanentieregeling van 9 tot 17 uur op werkdagen).
- De stafmedewerkers verrichten hoofdzakelijk het inhoudelijke werk en verdelen de taken over preventieproject, werkgroepen en documentatiecentrum.
- Officiële briefwisseling, rapporten, e.d. worden mede ondertekend door of in opdracht van de respectievelijke verantwoordelijke van het bestuur of van de werkgroep.
- Bij een vraag om een standpunt namens V.A.D. naar buiten toe zal de staf de nodige contacten organiseren met de voorzitter en/of met de verantwoordelijke van de werkgroep.

BIJLAGE 5

INVENTARISATIE VAN OPROEPEN NAAR AANLEIDING VAN PROGRAMMA "ZEKER WETEN" d.d. 21/01/92

Situering: Programma Zeker Weten d.d. 22/01/92 met gesprekstopic rond drugpreventiebeleid naar scholen door Marijs Geirnaert. Op het einde van de discussie werd het telefoonnummer van de VAD doorgegeven. Naar aanleiding van dit programma werden uiteindelijk de verschillende telefonische oproepen gedurende twee opeenvolgende weken binnen de VAD geregistreerd en verwerkt naar inhoud. Een weerslag vindt u hieronder terug in de samenvattende schema's.

Verwerking:

In totaal werden gedurende deze twee weken 87 telefonische oproepen van diverse aard opgenomen (tab. 1). De registratie verliep over een periode tot 2 weken na het programma (22/01 -31/01). In de eerste week onmiddellijk volgend op het programma registreerden we een totaal van 58 telefoons. In de tweede week kregen we in dit verband nog 29 oproepen.

Wanneer we dit totaal (87) aantal opsplitsen naar de verschillende provincies merken de volgende spreiding op: West-Vlaanderen 9 oproepen, Oost-Vlaanderen 18 oproepen, Brabant 16 oproepen, Antwerpen 27 oproepen en tenslotte Limburg met een totaal aantal oproepen van 13 (zie tab. 1).

Let wel 1 oproep kan diverse vragen inhouden (bv. zowel informatie- als doorverwijzingsvragen).

Splitsen we deze gegevens op naar de verschillende diensten of individuele personen die informatie vroegen, stellen we vast dat deze vragen zich situeren vanuit een breed maatschappelijk spectrum (verschillende diensten, verschillende vragen,...). In tab. 2 en 4 vinden we de oproepen opgesplitst over twee weken.

Tenslotte geeft tab. 2 een totaal overzicht per dienst : we merken op dat vooral individuele informatieve-, hulpverlenings- en vragen vanuit scholen aan bod komen.

In antwoord op deze vragen werden bestellijsten of doorverwijsadressen doorgestuurd, werd telefonisch advies gegeven of werd doorverwezen naar de regionale preventiewerkers binnen CGG.

Een totaal overzicht van de inventarisatie is ter inzage op de VAD.

	TOT. AANT. OPROEPEN	INFO/DOC	PREVENT. ADRESSEN	HULPVER. ADRESSEN
TOT. VL.	29	18	11	6
TOT. W.VL.	2	1	2	0
TOT. O.VL.	7	4	6	0
TOT. VL. BR.	6	3	1	4
TOT. ANTW.	8	4	2	2
TOT. LIMB.	5	5	1	0
ONBEKEND	1	1	0	0

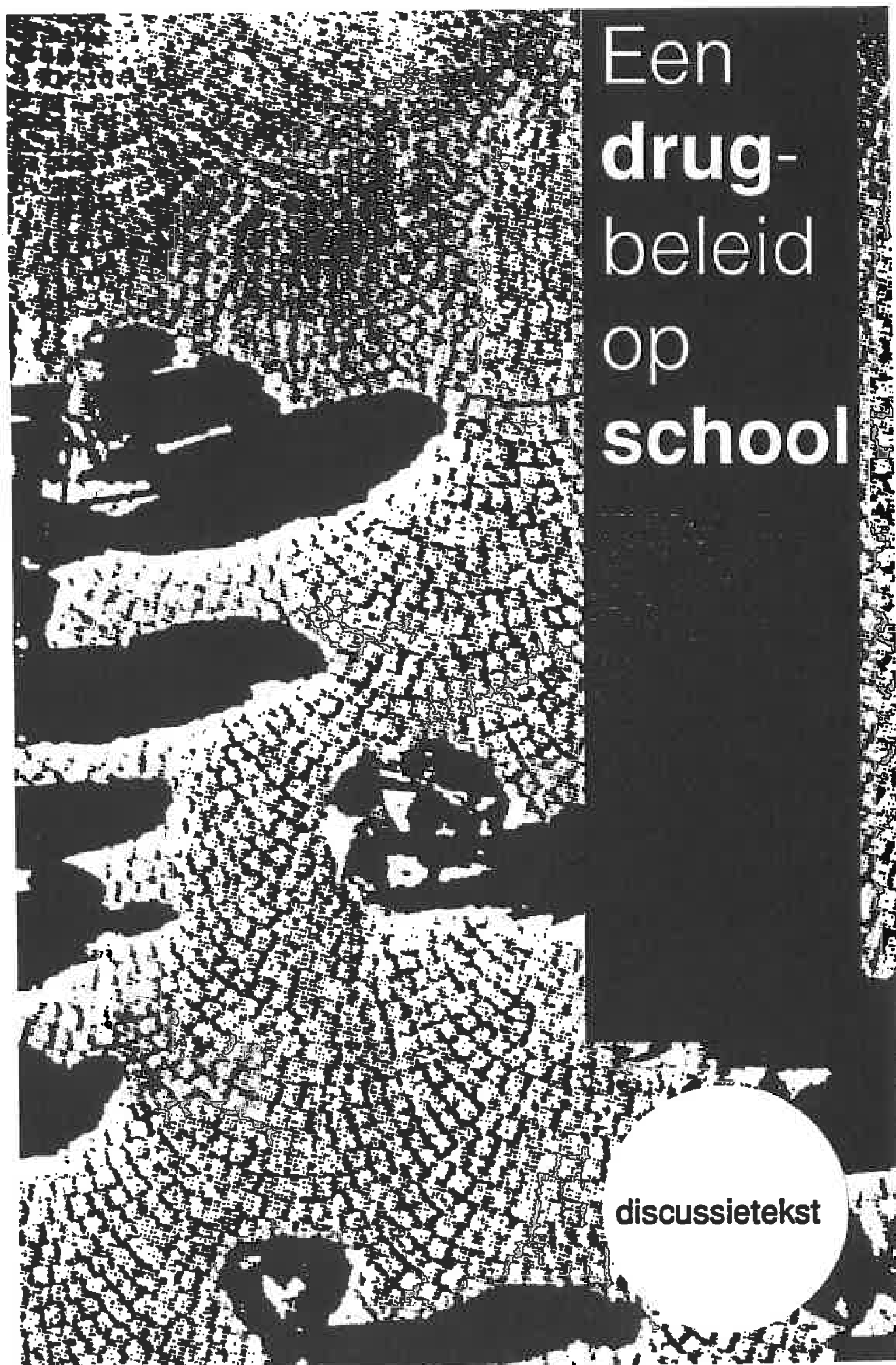
Tab.1 overzicht oproepen provinciaal - regionaal (27-31/01)

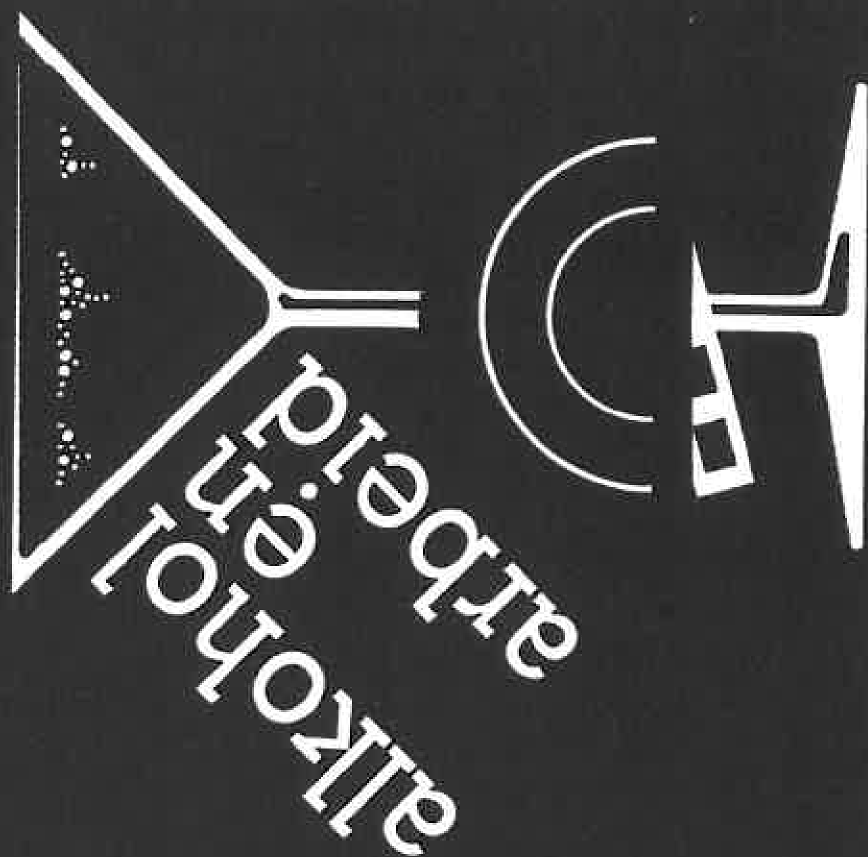
DIENSTEN	Totaal per dienst
PMS	4
MST	3
VARIA:	52
INFO	30
PREV.	11
HULPV.	21
KRANT	2
SCHOOL	20
JONGERENCENTRA	2
VERENIGINGEN	1
CRG	1
LUCHTMACHT	1
RIJKSWACHT	1
TOTAAL	87

Tab 2: Totaal overzicht per dienst

BIJLAGE 6

Nieuw uitgegeven materiaal

VAD
alkohol
en
arbeid

VAD

documentatiegids

materiaal
over
alcohol
en
drugs

...MEN v.z.w.

doorver gids

VAD

VERENIGING VOOR ALCOHOL- EN ANDERE DRUGPROBLEMEN v.z.w.

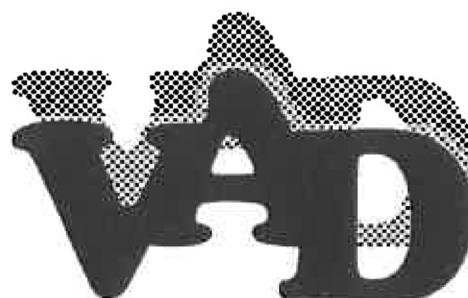

NO
XTCY
IN MY
VAD
ENIGE ACHTERGRONDINFORMATIE

Vereniging voor Alcohol- en andere Drugproblemen Papenvest,78 1000 Brussel 02/511.08.51

PSYCHOTHERAPIE EN ALKOHOLISME

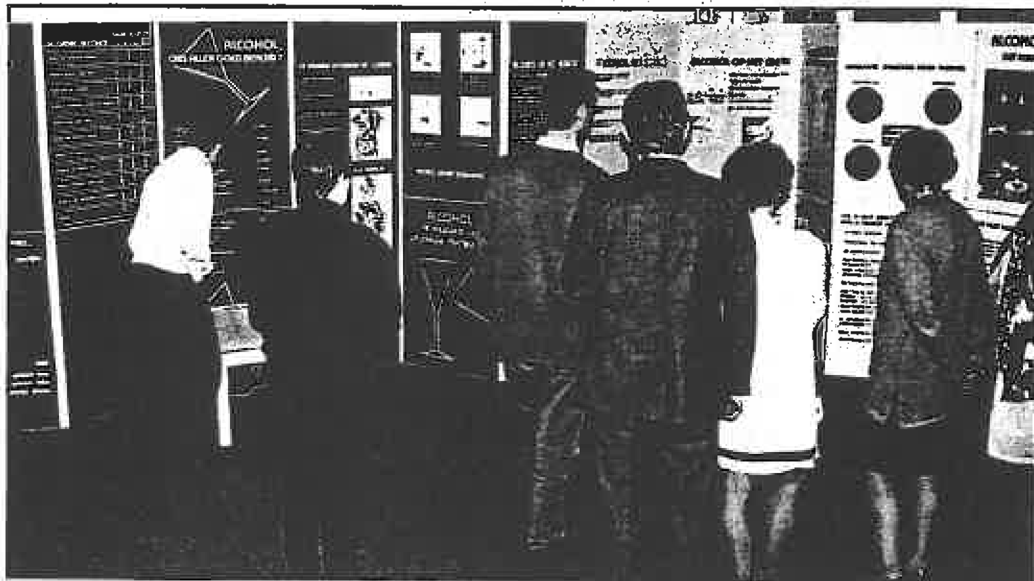
Redaktie: L. Taccoen
Met bijdragen van: G. Pype
Dr. M. Hebbrecht
G. Verbruggen
J.P. Broothaerts

VAD-uitgave nr. 7, 1992

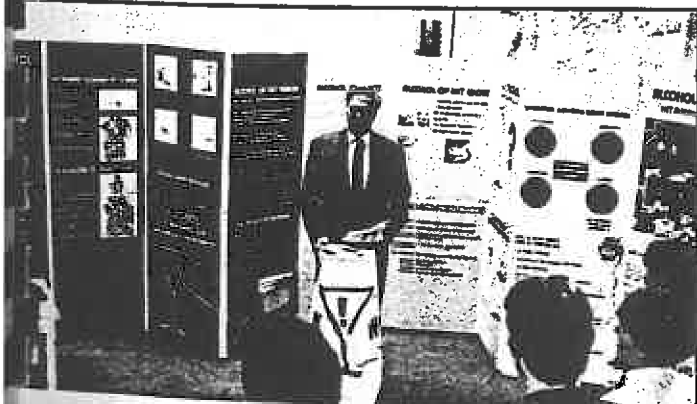
TENTOONSTELLING
DRINK WIJS
V.A.D. - PREVENTIEWERK

De Drink Wijs-tentoonstelling wil mensen sensibiliseren rond het thema alcohol.
"Drink Wijs" sluit aan bij wat mensen belangrijk vinden:
gezondheid, zich fit voelen, een bewuste leefstijl.

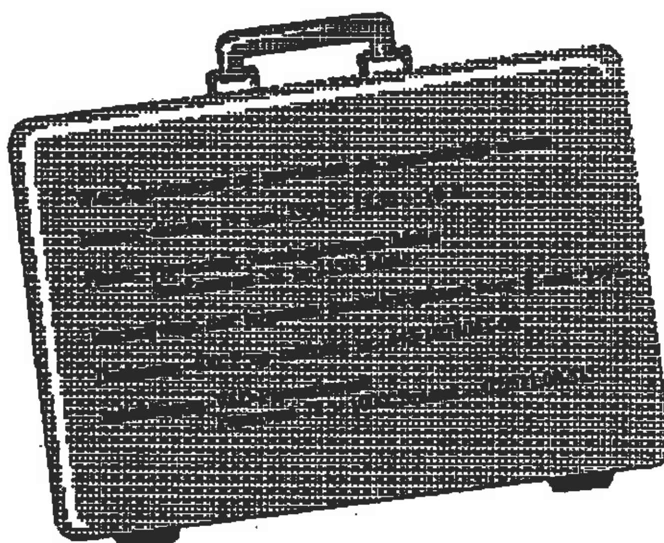
De Drink Wijs-tentoonstelling:
een informatieve activiteit voor individuen, klassen, groepen en organisaties.

De Drink Wijs-tentoonstelling:
een opwarmer voor een discussie tussen verantwoordelijken rond de **planning** van een actief beleid.

De Drink Wijs-tentoonstelling:
blikvanger bij gemeentelijke initiatieven die kaderen in een **alcoholbeleid.**

VERSLAGBOEK SEMINARIE

19 mei 1992 **Malle**

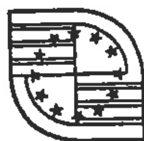
BIJLAGE 7

Pers

EUROPESE DRUGPREVENTIEWEEK

19/11/92 - 22/11/92

VERENIGING VOOR ALCOHOL- EN ANDERE DRUGPROBLMEN
Papenvest 78, 1000 Brussel
Tel 02/511.08.51 Fax 02/511.71.15

Europese week van de Drugpreventie

"Gebrek aan informatie verhindert succesvol drugbeleid"

GVA 17/11

Methadone kan makkelijkheidstherapie worden

Van onze redacteur

DM 18/11

Tobback: 'Eerder nieuwe alkohol-wet dan legalizering soft-drugs'

ANTI-DRUGBELEID: ENKEL SAMENWERKEN EFFICIENT

DE ROL VAN DE MEDIA

'Preventie is veel meer dan een foldertje'

Tobback verwerpt drugtolerantie

Minister haalt uit naar Nederlandse aanpak

'Geen coffee shops in ons land'

"Het Volk" 14-15 nov. 92

Media hebben invloed op de drugscène

BRUSSEL — Volgende week start een Europese week voor het voorkomen van ...

Rijkswacht: „Wij weten weinig over druggebruik"

Zaterdag 14, zondag 15 november 1992 NB

Drie keer zoveel geld voor drugpreventie in Wallonië

Dag over drugs en media doorbreekt taalgrenzen

Geen enkele school drugvrij

'Drugprobleem uit kriminele sfeer halen'

EERSTE EUROPESE DRUGPREVENTIEWEEK

Geen liberalisering maar minder repressie

Het nieuwe Duitsland geeft verzorging meer kans

Klu

GvA

sers drinkt dagelijks alcohol (7,9 procent voor het Westen), en 17,3 procent meerdere malen per week (Westen: 22,4).

Druginformatie valt uit de lucht

Enkele duizenden ballonnen met slogans als „ik prik me liever niet" en „ik ben zo al high genoeg" werden gisteren op het Muntplein in Brussel de lucht in gelaten. Het was de ludieke afsluiting van de Europese drugpreventieweek. Aan de ballons hing een antwoordkaart waarmee men bij de Vereniging voor Alcohol en andere Drugproblemen informatie kan aanvragen. Voor één persoon die reageert, zit er een luchtdoop met een echte, grote ballon in.

(foto Firmin De Maître)

...trauen

Het Volk 16/11

Anti-drugcampagne voo[r] ouders en leerkrachten

...um Abenteuer

...sland stapt af van de negatieve aanpak in de drugpreventie. Op posters en in

EUROPESE WEEK VAN DE DRUGPREVENTIE

'Sommige leerkrachten weten niet wat een joint is'

Europese Week van de Drugpreventie

Minister Onkelinx op methadonetocht in Manchester